ಕೊರವಂಜಿ

Koravanji

ಮಾರ್ಚಿ
೧೯೫೫

★

ಸಂಪಾದಕರು :

ಶ್ರೀ|| ರಾ. ಶಿ.

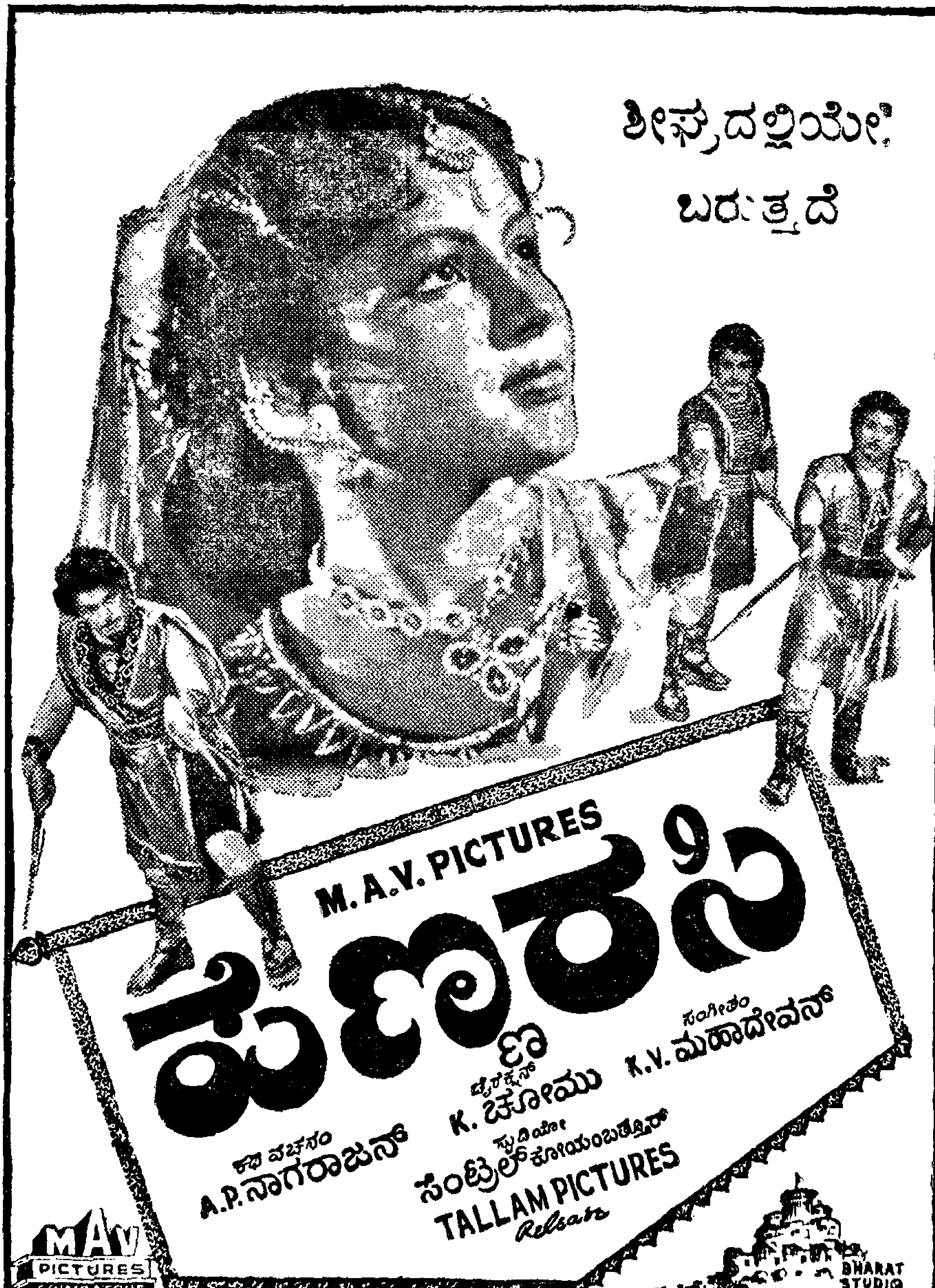
ಬರಹಗಾರರು :

ಶ್ರೀಮತಿ|| ಸುನಂದಮ್ಮ
ಶ್ರೀ|| ಶನಿ
ಶ್ರೀ|| ಶ್ರೀಮಂದರ್ ಕುಮಾರ್
ಶ್ರೀಮತಿ|| ಸರೋಜಿನಿ
ಶ್ರೀ|| ಸೋಮಪ್ಪನಾಯಕ
ಶ್ರೀ|| "ಕೇಫ"
ಶ್ರೀ|| ಕಾಮತ್
ಶ್ರೀ|| ರಾಮಕೃಷ್ಣ
ಶ್ರೀ|| ರೇವಣ್ಣ
ಶ್ರೀ|| ಹಾ. ರಾ.
ಶ್ರೀಮತಿ|| ರುದ್ರಮ್ಮ
ಶ್ರೀ|| ಜಾ
ಶ್ರೀ|| ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್
ಶ್ರೀ|| ಅ. ರಾ. ಸೇ.

ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗೆಯ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ

ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ
ಬರುತ್ತದೆ
M.A.V. PICTURES
ಪೆಣ್ಣರಸಿ
ಡೈರಕ್ಷನ್ K. ಸೋಮು
ಸಂಗೀತಂ K.V. ಮಹಾದೇವನ್
ಕಥೆ ವಚನಂ A.P. ನಾಗರಾಜನ್
ಸ್ಟುಡಿಯೋ ಸೆಂಟ್ರಲ್ ಕೋಯಂಬತ್ತೂರ್
TALLAM PICTURES
Release
MAV PICTURES COIMBATORE
BHARAT STUDIO

A TALLAM RELEASE

ಬರುತ್ತಿದೆ
ಪದ್ಮಿನಿ ಪಿಕ್ಚರ್ಸ್
ಹೆಮ್ಮೆಯಿಂದ ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ
ಮೊದಲ ತೇದಿ
ಕಲ್ಪನೆಯ ಕಾವ್ಯವಲ್ಲ
ಸಂಸಾರದ ಸರಂಜ ಚಿತ್ರ
ಕನ್ನಡ...
ಡೈರೆಕ್ಷನ್
ಪ. ನೀಲಕಂಠನ್
ಬಿ.ಆರ್. ಪಂತುಲು · ಎಂ.ವಿ. ರಾಜಮ್ಮ
ಪದ್ಮಿನಿ ಪಿಕ್ಚರ್ಸ್
ಮದರಾಸ್-4

ಮಾರ್ಚಿ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ನೆಚ್ಚಿನ ಚಿತ್ರಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ
[redacted]ಪ್ರದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಶ್ವರಾಜ್‌ರವರ—

ಅನ್ನದಾತ (ತೆಲುಗು)

ಅಂಜಲಿದೇವಿ — ಸುರಭಿ ಕಮಲಾ — ನಾಗೇಶ್ವರರಾವ್ — ರಂಗರಾವ್

A VIJAYA TALKIE RELEASE

ಕೊರವಂಜಿ

ಸಂಪುಟ ೧೩ ಮಾರ್ಚಿ ೧೯೫೫ ಸಂಚಿಕೆ ೧೨

ಕುಹಕಿಡಿಗಳು

ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಾಗಿ ಇನ್ನುಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರದ ರೈಲ್ವೆಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಪೀಕಲೇಬೇಕು.

* * *

ಕಳ್ಳಭಟ್ಟಿಗೆ ಪೋಲೀಸಿನವರು (ಶಿರೋನಾಮೆ)

—ಓಹೋ! ಇವರೂ ಶುರುಮಾಡಿದರೇ!

* * *

ಆಂಧ್ರಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಮಾಡಲೋಸುಗ ರಷ್ಯನ್ನರ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಟೀಂ ಅನ್ನು ಭಾರತಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ಬರೀ ಕುಹಕ.

* * *

ಮೊನ್ನೆ ನಡೆದ ಡಕಾಯ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಜಿ ಪೋಲೀಸಿನವನೂ ಒಬ್ಬನಂತೆ—

— ಎಲ್ಲ! ಎಲಾ! ಪೋಲೀಸಿನವನಿಗೆ ಅಷ್ಟು ಧೈರ್ಯ ಬಂತೇ?

* * *

ಮೈಸೂರಿನ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಆಂಧ್ರರ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪರ ಭಾಗವಹಿಸಿದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಆಂಧ್ರದ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟರು "ಇವರುಗಳೇ ಆಂಧ್ರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕಕ್ಕೇ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಸುಳ್ಳಂತೆ.

* * *

ಅಂಧ, ಕಿವುಡ ಲೇಖಕಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ. (ಸುದ್ದಿ)

—ಲೇಖಕರೆಲ್ಲಾ ಅಂಧರೂ ಕಿವುಡರೂ ಅಲ್ಲವೇ?

* * *

ವಿದುರಾಶ್ವತ್ಥದ ಫಲಿತಾಂಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಜನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ "ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ" ಎಂಬ ಲಾಂಛನವಾಕ್ಯಗಳೇ ಹೋಯಿತು. ಜನ ಸಭೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನಿಗಾಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಕುಹಕ.

* * *

ಚೀನೀ ನಾಣ್ಯದ ಬೆಲೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಏರಿತಂತೆ.

—ಅಂದರೆ ಸಾಮಾನುಗಳ ಬೆಲೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದಷ್ಟು ಇಳಿಯಿತು ಅಂತಲೇ?

* * *

ಭಾರತದ ಲೋಕಸಭೆಯ ಈ ಅಧಿವೇಶನದಲ್ಲಿ ಇಡೀ ಲೋಕದ ವಿಚಾರಗಳೆಲ್ಲಾ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ, ಭಾರತದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಷ್ಟಾಗಿ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವೆಂದೂ ಹೇಳುವುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಲೋಕಸಭಾ ಸದಸ್ಯರು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

—ಇವರೇಕೆ ಹೆಗಲು ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು?—

* * *

ಕುದುರೆಜೂಜಿನ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದರೆ ಒಳಿತು (ಪತ್ರಿಕೆ).

—ಜಂಖಾನಾ ಪಂದ್ಯಗಳಿಗೆ ನಾಮಿನೇಟೆಡ್ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮಿಷನರ್ ಮಿಕ್ಕ ಪಂದ್ಯಗಳ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಐ.ಎ.ಎಸ್. ಪಾಸಾದವರು ಎಂದು ನ್ಯಾಯವಾದ ವಿವರಣೆಯನ್ನೇನೂ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವಂತೆ—

* * *

ಟಿ. ಸಿ. ಸಂಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ರಾಜಕೀಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಪರಾಧಿಗಳು ನಿರ್ದೋಷಿಗಳಾದರೆಂಬ ವದಂತಿ ವದಂತಿಯೇ ಅಂತೆ.

* * *

ಉರಿಗಾಳು

ಎರಡು ಮೂರು ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡಲು ಕಲಿಯುವುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕಷ್ಟವೆನಿಸಲಾರದು, ಎಂದು ಪ್ರೊ। ಗೇಟ್‌ಬಿಯವರು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.... "ಒಂದೇ ನಾಲಗೆ"ಯವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇದು ದುಸ್ಸಾಧ್ಯ.

* * *

ಬಾಲಕರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡುವ ಬಾಲಿಕೆಯರಿಗೆ ಶುಲ್ಕ ವಿಧಿಸದೆ ರಿಯಾಯಿತಿ ತೋರಿಸಿದರೆ, ಬಾಲಿಕಾ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಬಹಳವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಶ್ರೀ ಕೆ. ಸಂತಾನಂರವರು ಹೇಳಿದರು........ಸಂತಾನಂ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದು ಪ್ರಶಂಸನೀಯ.

* * *

ಗೌರೀಶಂಕರ ಪರ್ವತಾರೋಹಣ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಶ್ರೀಮತಿ ಕ್ಲಾಡ್ ಕೋಗನ್ ಎಂಬಾಕೆ ೨೫೦೦೦ ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ಆ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಅತ್ಯುನ್ನತ ಗಿರಿಯನ್ನೇರಿದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದಾರೆ....

ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮತಿ ವಿಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಂಡಿತ್‌ರವರು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರವಾದ ಯೂನ್‌ಓ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಗಿರಿಯನ್ನೇ ಏರಿದರಲ್ಲಾ! ಮೂರು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂಬಾಸಡರ್ ಗಿರಿಯನ್ನೇರಿದ್ದರಲ್ಲಾ!

* * *

"ಹಾರುವ ತಟ್ಟೆಗಳು ಎರಡು ನಮೂನೆಯವು" ಎಂದೊಬ್ಬರು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಎರಡನೆಯ ನಮೂನೆ, ಯಾವ ಜಾತಿಯವರದೋ, ತಿಳಿಯದು.

* * *

ಕೇಂದ್ರ ಮಂತ್ರಿ ಸರ್ದಾರ್ ಸ್ವರ್ಣ ಸಿಂಗ್‌ರವರು, "ಖಾದಿ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಯೂನಿಫಾರಂಗಿಂತ ಮಿಲ್ ಬಟ್ಟೆ ಯೂನಿಫಾರಂದು ಎರಡರಷ್ಟು ಬಾಳಿಕೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.. ಖಾದಿಧಾರಿಗಳು ಹೀಗಾದದ್ದು ಏಕೆ, ಎಂದು ರಾಜಕೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞರು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

* * *

ಬರ್ಮಾದೇಶದ ಸಮತಾವಾದಿಗಳು ಶ್ರೀ ಅಟ್ಲೆಯವರಿಗೆ "ಮಾವ" ಎಂಬ ಬಿರುದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು .. ಮಾವನೂ ಅಳಿಯನೂ ಸಮ ಎಂಬ ವಾದದಿಂದಿರಬಹುದು.

*   *   *

ಪೋರ್ಚುಗಲ್ ಸರ್ಕಾರ, ಪಾಂಡಿಚೇರಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಫ್ರೆಂಚ್ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಫ್ರೆಂಚ್ ಮಂತ್ರಿ ಶ್ರೀ ಬ್ಯೂರಾನ್‌ರವರು ಹೇಳಿದರು ...ಒದೆ ತಿಂದೇ ಓಡಬಹುದು.

*   *   *

ಹೊರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಂಗತಿಗಳು ಯಾವುದೂ ಚೀಣೀ ದೇಶೀಯರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ಎಂದು ನೆಹರು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು....ಅದಕ್ಕೇ ಇರಬೇಕು, ಆ ಜನ ಸಂತೋಷವಾಗಿ ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿರುವುದು.

*   *   *

೧೯೫೩ರಲ್ಲಿ ಇಂಡಿಯಾದಿಂದ ಬ್ರಿಟನರು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಅರವತ್ತು ಲಕ್ಷ ಚದರಗಜ ಬಟ್ಟೆ ತರಿಸಿಕೊಂಡರು; ೧೯೫೪ರಲ್ಲಿ ಇದು ಹದಿಮೂರು ಕೋಟಿ ಮೂವತ್ತು ಲಕ್ಷಕ್ಕೇರಿತು....ಅಲ್ಲಿಯ ಬಟ್ಟೆ ತಯಾರಕರಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಯೇ ತೋರದಾಗಿದೆ.

*   *   *

ಭಾರತದ ೩೬ ಕೋಟಿ ಜನರ ಪೈಕಿ ೧೧ ಲಕ್ಷದ ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ಬಿ. ಎ. ಮೊದಲಾದ ಡಿಗ್ರಿಗಳು ಬಂದಿವೆ ...ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು ಗೌರವಾರ್ಥವಾಗಿ ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಿರುವುದನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಹಾಕಿದರೆ, ಈ ಸಂಖ್ಯೆ ಇದರ ಡಬ್ಬಲ್ ಆಗಬಹುದು.

*   *   *

ಟಿ. ಟಿ. ಕೃಷ್ಣಮಾಚಾರಿಯವರು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗೆ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಇದು ಮೂರನೆಯ ಬಾರಿ ...ಎರಡು ಬಾರಿ ಕೊಟ್ಟು, ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕಾಯಿತು.

*   *   *

ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಸಕ್ತಿಯಿಂದಿದ್ದೆ; ಆದ್ದರಿಂದ, ನಾನು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ, ಎಂದು ಶ್ರೀ ಮಲೆಂಕಾವ್‌ರವರು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು, ಕೆಳಕ್ಕಿಳಿದರು .. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಯನ್ನುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸಾಯ ಕ್ರಮ ಬೇರೊಂದಿದೆಯೆಂದು ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿಯದೋ ಏನೊ?

*   *   *

ಕೊರವಾವಲೋಕನ

ರಷ್ಯಾ ಚೆಂಡಾಟಗಾರರು ನಮ್ಮ ದೇಶದವರಮೇಲೆ ಆಡಿದ ಪಂದ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆಗತಾನೇ ಕ್ಲಬ್ಬಿಗೆ ಬಂದು ಕೂತಿದ್ದೆವು. ಆಡಿದೋರ ಸುಸ್ತಿಗಿಂತ ನೋಡಿದ ನಮ್ಮ ಸುಸ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು, ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು.

ಕೆಂಪು ಸ್ವೆಟರ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ವರಾಂಡಾದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಾತ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಲೂ ಕೊರವ ಅನ್ನೋದು ತಿಳಿಯಿತು.

"ಏನಯ್ಯಾ! ಈ ಬಣ್ಣದ ಸ್ವೆಟರ್" ಎನ್ನುವಂತೆ ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಜೋಡಿ ಕಣ್ಣುಗಳೂ ಅವನ ಸ್ವೆಟರನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸಿದುವು. ನಮ್ಮ ನಾಲ್ಕು ಜತೆ ಹುಬ್ಬುಗಳೂ ಮೇಲೆದ್ದುವು.

"ನಮ್ಮಾಕೆ ಕುಂಕುಮಾರ್ಚನೆವ್ರತಹಿಡಿದಿದ್ದಾಳೆ ಹೋದತಿಂಗಳಿನಿಂದ. ಕಾರಣ ಈ ಬಣ್ಣದ ಸ್ವೆಟರ್ ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಳು. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹದಿನೈದುದಿನ ಹೋಗಿ ಬರ್ತೀನೆಂದು ಆಶೆ ತೋರಿಸಿದ್ದಾಳೆ ಅದಕ್ಕೇ ಆ ಸ್ವೆಟರನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ" ಎಂದು ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ ಕೂತ.

"ಏನು ಆಡಿದರಯ್ಯ! ರಷ್ಯನರು ಒಕ್ಕೂಟದ ಆಟ ಅಂದರೆ ಹಾಗಾಡಬೇಕು. ಏಳುಗೋಲು ಆಡಾಡ್ತಾ ಹಾಕಿದರಲ್ಲಯ್ಯಾ!" ಎಂದ ಕುಳ್ಳಯ್ಯಂಗಾರಿ, ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಚಂಡಾಟದ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿರಾಮಕಾಲದಲ್ಲಿ, ನಿಂಬೇತೊಳೆ ಅವನೇ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆಟಗಾರರಿಗೆ ಹಂಚುತ್ತಿದ್ದ.

"ಅನ್ಯಾಯ!" ಅಂತ ಕೆನೆದ ಕೊರವ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನ ಕಡೆಗೇ ನೋಡಿದೆವು. ಕುದುರೆಯಂತೆ ತಿರುಗಿ ಗಂಟಲು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೇಳಿದ "ಬಿಡ್ರೋ! ಏನಾಟ ಅದು. ಹದಿನಾರು ಜನ ಒಂದುಕಡೆ ಮುಕ್ಕಾರು ಜನ ಒಂದುಕಡೆ. ಇದೇನು ನ್ಯಾಯವಾದ ಆಟವೇ?" ಎಂದ ನಾವೆಲ್ಲಾ ಒಬ್ಬರ ಮುಖ ಒಬ್ಬರು ನೋಡಿದೆವು. ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಇನ್ನೂದೂರ ಆದರೂ ಕೊರವ ಹೀಗೇಕೆ ಎಂದು.

ಮತ್ತೇನಯ್ಯಾ! ನಮ್ಮೋರು ಐದುಜನ ಎಲ್ಲಿಂದ ಚೆಂಡು ಒದ್ದರೂ ರಷ್ಯನರ ಕಾಲಿಗೇ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂದಮೇಲೆ ಏನೋ ಗುಮಾನಿ ನನಗೆ. ಒಳಗೊಳಗೇ ಮಾತಾಡಿಕೊಂಡು ಈ ಐದುಜನ ನಮ್ಮ ಆಟಗಾರರು ಆ ರಷ್ಯದವರೊಂದಿಗೆ ಮಸಲತ್ತು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅವರಿಗೇನೆ ಸಹಾಯವಾಗುವಂತೆ ಆಡಿದರಲ್ಲಾ! ಇದೇನು ನ್ಯಾಯವೇ?

ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು ಕೊರವ, ಆದರೆ ಅದು ರಷ್ಯನರ ಜಾಣತನ, ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದಾಗ, ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ರೂರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರು.

* * *

ರಂಗಣ್ಣ ಏಕಾಗ್ರ ಚಿತ್ತತೆಯಿಂದ ವ್ಯಾಯಾಮಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಓದುತ್ತಿದ್ದ. ನಾನು ಎರಡುಬಾರಿ ಕೆಮ್ಮಿದೆ ಆತ ಅಲ್ಲಾಡಲಿಲ್ಲ. ಕುಳ್ಳೈಯ್ಯಂಗಾರಿ ಮೂರುಸಲ ಕೆನೆದ ಅವನ ಕ್ರಾಪು ಕೂಡ ಅಲುಗಲಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರೂ ಕೋರವನ ಮುಖ ನೋಡಿ ದೆವು ಅವನೆದ್ದು ಹೋಗಿ ರಂಗಣ್ಣನ ಹಿಂದೆ ನಿಂತು ಅವನೋದುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಸಂಚಿಕೆಯ ಚಿತ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ಹಿ ತಿರುಗಿ ಬಂದು ತನ್ನ ಕುರ್ಚಿಯಲ್ಲಿ ಕೂತು ಒಮ್ಮೆ ಸೀನಿದ. ಕೋರವನಿಗೆ ಸೀನು ಬೇಕಾದಾಗ ಬರುತ್ತೆ. ಇಚ್ಛಾಸೀನಿ ಅವ. ಆಗಲೇ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಹಾರಾಡಿದುವು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿದ್ದ ತಿಂಡಿ ತಟ್ಟೆಗಳು ಹಾರಾಡುವ ತಟ್ಟೆಗಳಾದುವು. ಆಗಲೇ ರಂಗಣ್ಣ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಎದ್ದುದು — ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಿದುದು. ಕೊನೆಗೆ ಕೋರವನ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಿದುದು.

ಆಗಲೇ ಕೋರವ ಹೇಳಿದ್ದು — ರಂಗಣ್ಣ! ರಂಡೋಲ್ ಹಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದೀ! ಆ ಸೂರ್ಯನಮಸ್ಕಾರದ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಅಷ್ಟು ಭಯಂಕರವಾಗಿ ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡ್ತಿದೀಯಲ್ಲಾ! ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ, ನೀನೂ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ಮಾಡಿದರೆ ತಿರುಗಿ ಏಳುಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತ್ಯೇ! ಆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ಬಿಡು. ನಿನ್ನ ದೇಹಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿದ ವ್ಯಾಯಾಮ ಅಂದರೆ ಚಂದ್ರ ನಮಸ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಕಲಿತುಕೋ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಇಸ್ಪೀಟು ರೂಮಿಗೆ ಹೊರಟೇಬಿಟ್ಟ.

ನಾವು ಮೂವರೂ ಚಂದ್ರ ನಮಸ್ಕಾರ ಅಂತ ಬೇರೆ ಇದೆಯೇ ಅಂತ ಇನ್ನೂ ಯೋಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೇವೆ — ರಂಗಣ್ಣ ಪಯಸ್ವಾದ ಪಟು.

* * *

ಏರ್ಕರ ಮಗಳನ್ನು ಬಲ್ಗಿನಿನ್‌ರವರ ಮಗಂಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹ ಅಂದರೆ ಹೇಗಾಗುತ್ತೆ ಹಾಗಾಯಿತು ಶನಿವಾರ ಸಂಜೆ ಕೋರವನ್ನ ನೋಡಿದಾಗ. — ತಲೆ ತುಂಬಾ ಮುಚ್ಚುವ ಗರಿಗರಿ ಗಾಂಧೀಟೋಪಿ, ಕಂಡೂ ಕಾಣದಂತಹ ಅಕ್ಷತೆ, ಪಂಚ ಕಚ್ಚೆ ಪಂಚೆ — ಶುದ್ಧ ಅಪ್ಪಟ ಭಾರತೀಯ.

ವಿಧಾನಸಭಾ ಫಲಿತಾಂಶ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಕೋರವ ಹೀಗಾದ ಕಣೋ, ಮೂರ ಜನ ಎಂ ಎಲ್.ಎ.ಗಳು ಕಾಂಗ್ರೆಸಿಗೆ ಸೇರಲಿಲ್ಲವೇ ಹಾಗೇ ಅಂದೆ ನಾನು—

ಕೋರವ ಟೋಪಿ ತೆಗೆದಿಟ್ಟ — ತಿರುಪತಿ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದೆ ಅಷ್ಟೆ! ನಿಮ್ಮ ರಾಜಕೀಯ ನನಗೇಕೋ, ನನಗೆ ಉಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿನ್ನುಕ್ಕೆ ಇದೆ, ಕುಟಿಲ ಕುವಿದ್ಯೆ ಬಲ್ಲ ಎಂದು ವಿಶದೀಕರಿಸಿದ.

* * *

ಕೋಪ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯ

(ಹಿಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಓದಿ)

ಕೈಹಿಡಿದ ಗಂಡ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಕೂತರೆ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ಬಂದಿದೆ.

ಮೊದಲನೇದಾಗಿ, ಹೆಂಡತಿಯರಮೇಲೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಂಡಿಗೆ ಗಂಡಂದಿರಿಗಿದೆಯೋ ಎಂಬುದೇ ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಚಿಹ್ನೆ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದ್ದರೆ–ಅದೂ ಶೇಕಡ ಐದರ ಗಣತಿಯಲ್ಲಿರಬಹುದು!–ಅವರ ಕೈಹಿಡಿದವರು ಈ ಪರಿಹಾರೋಪಾಯಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಹುದು.

ವೇದಪುರಾಣಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆ — ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ ಮತ್ತು ದಂಡ, ಇವುಗಳನ್ನು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಿ. ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಪುನಃ ಕೂರಲಿರುವ ಮಗನ ನೆಪಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪತಿದೇವರನ್ನು ಹೊಗಳಿ, "ನಿಮ್ಮಣ್ಣನ್ನ ಕೇಳು, ಹೈಸ್ಕೂಲಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಎಷ್ಟು ಪ್ರೈಜು ತೆಗೋತಿದ್ರಂತೋ, ಯಾವಾಗಲೂ ಫಸ್ಟೇ ಬರುತ್ತಿದ್ರಂತೆ, ನೀನೂ ಇದ್ದೀಯ!...." "ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಓದದೇನೇ ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯಟ್ ಮಾಡಬಿಟ್ರಂತೆ, ನೀನೋ ಎಷ್ಟು ಉರು ಹೊಡೆದರೂ ದಾಟಲಾರೆ! ..." ಇತ್ಯಾದಿ. ಆತ ಹಿಗ್ಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆತನ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಓಟ ಘಜ್‌ನೀ ಮಹಮ್ಮದನ ದಂಡಯಾತ್ರೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದ ಮಗ ಮಾಣಿಕ್ಯನ ಮುಂದೆ ಈ ರೀತಿ ಹೊಗಳಿಕೆ ಕೇಳಿ, ಆತನ ಹೊಟ್ಟೆ ತಂಪಾಗಿ, ಕೋಪ ಮಾಯವಾಗಿಹೋಗುತ್ತೆ.

ಅಥವಾ ಮಗ್ಗಲು ಮನೆಯಾಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಆತನಿಗೆ ಕೇಳಿಸುವಹಾಗೆ, ಹಳೇ ಕತೆಯಾದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ!) ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಸೊಗಸಾದ ವರಗಳು, ಅವರನ್ನೆಲ್ಲ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಈತನನ್ನೇ ಚುನಾಯಿಸಿ ವರಿಸಿದ ಬಗೆ, ಇತ್ಯಾದಿ ವರ್ಣಿಸಿ ಬೋರುಮಾಡಿ. ಆತನಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನ ಉಕ್ಕಿ, ತಾನೇ ಅಭಿನವ ಮನ್ಮಥನೇನೋ ಎಂದು ಭ್ರಮೆಗೊಂಡು ಶಾಂತನಾಗುವನು.

ಇವು ಸಾಮೋಪಾಯಗಳಾಯಿತು. ಎರಡನೆಯದು ದಾನೋಪಾಯ, ಇದು ಬಹು ಸುಲಭ! ನಿತ್ಯವೂ ನಿಮ್ಮ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೇ ನೀವು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅಡಿಗೆ,

ತಿಂಡಿ ತಯಾರಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮ ಪದ್ಧತಿ ತಾನೇ! ನಾಲ್ಕುದಿನ (ನಿಮ್ಮ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಧಕ್ಕೆಬಂದರೂ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ!) ಆತನ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅಡಿಗೆ ಮಾಡಿ, ತಿಂಡಿ ತಿನ್ನಿಸಿ. ಹಾಗಲಕಾಯಿ ಕೂಟೋ, ಬೆಂಡೇಕಾಯಿ ಬಜ್ಜಿಯೋ, ತೊಂಡೇಕಾಯಿ ತೊವ್ವೆಯೋ, ಆತನಿಗೇನು ಪ್ರಿಯವೋ ಅದನ್ನೇ ಮಾಡಿ. ದಫೇದಾರ್ ದೇವಣ್ಣೋರಂತೆ ಪಕೋಡ ಪ್ರಿಯರಾದರೆ ಅದೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಲಿ, ವಡೇ ಭಕ್ತರಾದರೆ ಅದೇ ಆಯಿತು, ಪೂರೀಪಲ್ಯ ಅಂದರೆ ಅದೇ ಪಂಚಾಮೃತ ಅನ್ನಿ. 'ನಾಲಿಗೆ ನಲಿದೊಡನೆಯೇ ಮನ ಮೆದುವಾಗುತ್ತೆ!'

ಇನ್ನುಳಿದಿರುವುದು ಭೇದ, ದಂಡೋಪಾಯಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೇ ಮಹಾಸ್ತ್ರವೆಂದರೆ, ತೌರುಮನೆಯವರ ಆಗಮನ! ತಾಯಿ, ಕಿರಿಮಗಳು ಅವಳೈದು ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಹವಬದಲಾವಣೆಗೆ ಬರುವಳೆಂದು ಒಂದು ಹಾಳೆ ಬರೆದು ಆತನ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿಡಿ. ಸದ್ಯದಲ್ಲೇ ವರ್ಗ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆಯೆಂದೋ, ನಿಮಗೆ ಅನಾಮಧೇಯವಾದ ಅನಾರೋಗ್ಯ ತಲೆಹಾಕಿಬಿಟ್ಟದೆಯೆಂದೋ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬರೆಯೆಂದು ಅಂಗಲಾಚುವುದರಲ್ಲಿ ಆತನ ಕೋಪದ ಜ್ವರ ನೂರಾರರಿಂದ ಸರ್‍ರನೆ ಸಬ್‌ನಾರ್ಮಲ್‌ಗೆ ಇಳಿದುಹೋಗುತ್ತೆ!

ಅಲ್ಲದೆ, ಇದ್ದೆ ಇವೆ; ಹಿಂದೂಕೋಡು, ವಿಚ್ಛೇದನದ ಬೆದರಿಕೆ. ಆತ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನಡುಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವೋ, ಕೋಡಂಗಿ ಮುಖವೋ, ಕುಬ್ಜಾವತಾರವೋ, ಹಿರಿಯರು ಗಂಟುಹಾಕಿದ್ದ ಗಂಡನನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನೀವು ಸಂಸಾರ ರಥ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದೀರಿ. ಈಗ ವಿಚ್ಛೇದನವೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಆತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿ ಕೈಹಿಡಿಯುವ ಮಡದಿ ಕನಸಿನ ಗಂಟೇ! ಆದ್ದರಿಂದ ಸೋತು ಸೊರಗಿ ಆತ ನಿಮ್ಮನ್ನನುಸರಿಸಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತೆ!

ಹೀಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕಸೇವೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ (social welfare) ದುರ್ಗಾಬಾಯಿ ದೇಶ್‌ಮುಖ್, ಇತ್ಯಾದಿ, ಇತ್ಯಾದಿ, ಮೇಲಿಂದಮೇಲೆ ಬಡಬಡಿಸಿ. ನೀವು ಅದರಲ್ಲೇ ಮುಳುಗಿ ತಲ್ಲೀನರಾಗಲಿರುವವರಂತೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಾಗದಗಳನ್ನು ತಿರುವಿಹಾಕಿ. ಅಲ್ಲದೆ, ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮೂಲೆ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಜಕೀಯಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆತನೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸತೊಡಗಿ. (ಆತ ಸತ್ಯವಾಗಿಯೂ ವಿವರವಾಗಿ ವೃತ್ತಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಓದುವುದೇ ಇಲ್ಲ!). ನಿಮ್ಮ "ಉಚ್ಛ ಸಂಸ್ಕೃತಿ (?)"ಗೆ ಆತ ಹೆದರಿ, ತನ್ನ ಲೋಪದೋಷಗಳೇ ಕಾಣುವುವೋ ಎಂದು ಬೆದರಿ, 'ಕೋಪವೆಂಬುದನರ್ಥಸಾಧನ' ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಬೋಧಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ! ನಯ ವಿನಯದ ಮೂರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ!

— ಸುನಂದಮ್ಮ.

ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದ ಕೊಂಚಾಂಮೃತ

ಸಕ್ಕೂ, ಸಕ್ಕೂಗಂಡ ಒಂದು ತರಹ ಅಪರೂಪ ದಂಪತಿಗಳು. ಈ ವಿಷಯ ಸಕ್ಕು ಗಂಡನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅದೇ ವಿಷಯ ಸಕ್ಕೂಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು—ಆದರೇ ಬೇರೆ ರೀತಿ. ಗಂಡನ ಜತೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ಕೂ ಹೊರಟಳೆಂದರೇ ಹತ್ತಿರ ಹಾದವರು ಹಿಂತಿರುಗಿ ಮೂರುಸಲ ನೋಡದೆ ಹೋದದ್ದೇ ಅಪರೂಪ.

ಸೋದರ ಮಾವನಾದ ತಾನೇ ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಅಟ್ಟದರೇ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಆದರಿಸಿ ಸಂತಾಪದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮಾಲೆಹಾಕಿ ಪಾಣಿಗ್ರಹಿಣಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿ. ಕೈಹಿಡಿದವನೇ ಈಗೆ ಎಂದರೇ ಕಂಡವರು ಕಾಜಾಣಾಂತ ಹೇಗೆ ಅಂದಾರು ಎಂಬ ವಾದದಮೇಲೆ ಆ ಕಹಿ ಗುಳಿಗೆಯನ್ನು ಗಂಟಲ ಒಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ನುಂಗಿದ್ದ.

ಆಕೆ ತನ್ನ ರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ಅನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಮನಸ್ಸನ್ನ ಜಿಗುಪ್ಸಾಭರಿತವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಯಾಳೆಂಬ ಭಯದಿಂದ, ಅವಳ ಮುಖಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದು ಅವಳ ಸ್ವರೂಪದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನ ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವು ದಕ್ಕೆ ಬಿಡದೇ, ಆ ಕನ್ನಡೀಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನ ಅಂಟಿಸಿ ತೋರಿಸ್ತಿದ್ದ ..."ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಹರ್ಷವಾಗಲೆಂದು" ಒಂದು ರೀತೀಲಿ ನೋಡಿದ್ರೆ ನೀನು ಬಹಾಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ್ತೀಕಣೇ" ಎಂತ ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳ್ತಿದ್ದ...."ನಿನ್ನ ಉದ್ದನೇ ಮೂಗು ನಿನ್ನ ಮುಖಕ್ಕೆ ಬಹಳಾ ಒಪ್ಪುತ್ತೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿ ಉಪಾಯದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಸಾಧಿಸಿ ಕೋತಿದ್ದ

ಆ ದಿನ ಊಟವಾದಮೇಲೆ ಅಡಿಕೇಲೆ ಜಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೇಳಿದ ಸಕ್ಕೂ ಗಂಡ "ಸುಮ್ಮನೇ ರೂಪು ಒಂದಿದ್ದರೇ ಬಂತೇ ಚಿನ್ನಾ....ಗುಣ ಮುಖ್ಯ... ರೂಪಿಲ್ಲಂತ ಯೋಚನೇ ಮಾಡಬಾರದು...."

ಅದಕ್ಕಂತಲು ಸಕ್ಕು ಗಳಗಳನೇ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ಹಾಕಿಕೊಂಡು ..."ನಾನೆಷ್ಟು ಆ ಮಾತನ್ನ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತರಬಾರದೂಂತ ಇದ್ದರೂನೂವೇ ನೀವೇ ಸಲೀ ಸಲೀ ತೆಗೀತೀರಿ .. ರೂಪ ಇಲ್ಲಾ, ರೂಪ ಇಲ್ಲಾಂತ ಹಾರಾಡಿದರೇ ರೂಪ ಬಂದು ಬಿಡತ್ತೆಯೆ? ನಿಮ್ಮ ರೂಪಿಗೆ ಈಗ ಏನಾಗಿದೆ ಹೇಳಿ? ನಿಮಗಿಂತ ಕುರೂಪಿಗಳು ಇನ್ನು ಇಲ್ಲವೇ? ನಾನ್ಯಾವಾಗಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ರೂಪಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯಪಟ್ಟುಕೊಂಡಿ ದೇನೆಯೆ? ಹೇಳಿ ಕೈಹಿಡಿದದ್ದು ಕಪಿ ಆದರೂ ಕಾಮಣ್ಣ ನನ್ನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅಂತ ನಾನು, ಕೈಲಿಬಂದ ಕೊಚ್ಚೆಯನ್ನೇ ಕೊಂಚಾರ್ಪಿತ ನಾನಿದ್ದರೇ........"

"ಶನಿ"

ಕೋರ್ಟ್ ಹಾಲ್ ಪ್ರಕರಣ

"ಪ್ರಕರಣ ನನ್ನ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದು, ನಾನು ಆಗತಾನೆ ಇಂಟರ್‌ಮೀಡಿಯಟ್ ಮುಗಿಸಿ ಮೈಸೂರಿಗೆ ಬಂದು ಮಹಾರಾಜ ಕಾಲೇಜು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದೆ; ಪ್ರಪಂಚಜ್ಞಾನ ಅಷ್ಟಕ್ಕಷ್ಟೆ ಇತ್ತು. ಯಾರಹತ್ತಿರಲಾದರೂ ಹೋಗಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವುದೆಂದರೆ ನನಗೆ ಆಗದ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಅದುವರೆಗೂ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಾಡದಿದ್ದ ನಾನು ನೀರುಬಿಟ್ಟ ಮೀನಿನಂತಿದ್ದೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ಪಂಗಡದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನದ ಅರ್ಜಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳ ರುಜು ಬೇಕಾದಾಗ ನನಗೆ ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಕಷ್ಟಕ್ಕಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿತು. ಹುಟ್ಟು ಹೇಡಿಯಾದ ನನಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕಾಣುವ ಧೈರ್ಯವೆಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಏನು ಮಾಡುವುದು ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಹಿಡಿದರಾಯಿತೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನೊಬ್ಬ ನೆರವಾದ. "ಅದಕ್ಕೇನಂತೆ, ಬಾ, ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ" ಎಂದು ಆತ ನನ್ನನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದ.

ಕೋರ್ಟ್‌ಕಡೆ ಹೊರಟ ನನ್ನ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಿತ್ರನ ವರ್ಣನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೊಡುವುದಗತ್ಯ. ನಾನು ತಲೆಕ್ಷೌರಮಾಡಿಸಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೂ ಮುಖಕ್ಷೌರ ಮಾಡಿಸಿ ಎರಡು ವಾರಗಳಿಗೂ ಬಂದಿತ್ತು. ಹುಲುಸಾಗಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ತಲೆಗೂದಲು ಕೆದರಿ ಎಣ್ಣೆ ಕಾಣದೆ ಬ್ರಷ್‌ನಂತಿತ್ತು. ಮೀಸೆಗಡ್ಡಗಳೂ ಕೂಡ ತಾನೇನು ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಜೋರಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿದ್ದವು. ಮೈಮೇಲೆ ಇಸ್ತ್ರಿಮಾಡದ ಒಂದು ಪರಾಯಿ ಕರಿಕೋಟು ಮತ್ತು ನೀಲಿ ಷರ್ಟು ಹಾಕಿದ್ದೆ, ಇನ್ನು ನನ್ನೊಡನೆ ಬಂದ ಮಿತ್ರ. ಹೆಸರು ಕುಳ್ಳಯ್ಯನಾದರೂ ಎತ್ತರವಾದ ದಢೂತಿ ಆಸಾಮಿ. ಮೈಬಣ್ಣ ಕಪ್ಪೇ ಕಪ್ಪು, ಜೊತೆಗೆ ದಪ್ಪಮೀಸೆ ಬೇರೆ. ಒಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಸೂಟು ತೊಟ್ಟಿದ್ದ. ಅಂತೂ ನನ್ನನ್ನು ಜೈಲಿಂದಲೂ ಅವನನ್ನು ಸೈನ್ಯದಿಂದಲೂ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದವರೆಂದು ಯಾರಾದರೂ ತಪ್ಪು ಭಾವಿಸಿದ್ದರೂ ಬಹುಶಃ ತಪ್ಪಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಾನು ಹೋಗುವ ವೇಳೆಗೆ ಯಾವುದೋ ಕೊಲೆ ಮೊಕದ್ದಮೆಯ ವಿಚಾರಣೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಪಾದಿತ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವನನ್ನು ಗುಂಡಿಟ್ಟುಕೊಂದಿದ್ದ. ನಾವೂ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ವೀಕ್ಷಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತೆವು. ಹೊತ್ತು ಹೋದದ್ದೆ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ವಿಚಾರಣೆ ಮುಂದೆ

ಹೋಗಿ ಕೋರ್ಟು ಏಳುವ ಹೊತ್ತಾಯಿತು. ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಇನ್ನೇನು ಕುರ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟು ಏಳುವುದರಲ್ಲಿದ್ದರು. ತಕ್ಷಣವೇ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ 'ಹೋಗು, ಹೋಗು ಹೊರಟು ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಾರು' ಎಂದು ಕೈಯಿಂದ ತಿವಿದು ನನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ, ನಾನು ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದವನಂತೆ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ಷರಾಯಿ ಜೇಬಲ್ಲಿದ್ದ ಅರ್ಜಿ ತೆಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾ ಗೊಂಬೆಯಂತೆ ಮೂಕನಾಗಿ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಕಡೆ ನಡೆದೆ. ಆದರೆ ಗಾಬರಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಕ್ಕೆ ಜೇಬಲ್ಲೆ ನಿಂತಿತು. ಎಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಹೊರಗೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಏನೋ ಮಾತಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಾಯಿತೆರೆದೆ, ಆದರೆ ಮಾತು ಮಾತ್ರ ಹೊರಡಲಿಲ್ಲ. ಗಾಬರಿ ಇನ್ನಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿಯಾಗಿ ಮೊದಲೇ ವಿಶಾಲವಿದ್ದ ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಯಾರಾದರೂ ಭಯಗ್ರಸ್ತರಾಗುತ್ತಿದ್ದುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೋ ಎಣಿಕೆ ಹಾಕಿ ತಾವಿದುವರೆಗೂ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಕೊಲೆಮೊಕದ್ದಮೆಯೆಂದು ಥಟ್ಟನೆ ನೆನಪಿಗೆ ತಂದುಕೊಂಡು ನನ್ನನ್ನೂ ನನ್ನ ಮಿತ್ರನನ್ನೂ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ನೋಡಿದರು; ಭಯವಾಗಿ ಏನೂ ತೋಚಲಿಲ್ಲ 'ಇದೇನು, ಇದೇನು' ಎಂದು ಚೀತ್ಕರಿಸಿ ಹಾಗೇ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಟ್ಟು ಕುರ್ಚಿಯಮೇಲೆ ಕುಸಿದರು. ಪೋಲಿಸ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಕೂಡ ದಿಕ್ಕುತೋಚದವರಂತೆ 'ಇದೇನ್ರಿ, ಇದೇನ್ರಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು' ಎಂದು ಅಳುದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿದರು. ಒಂದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಕೋರ್ಟ್‌ಹಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಶಬ್ದ ದೇವತೆ ತಾಂಡವನೃತ್ಯವಾಡಿದಳು. ನೆರೆದಿದ್ದವರೆಲ್ಲ ಮೂಕರಾಗಿ ಗೊಂಬೆಗಳಂತೆ ನಿಂತರು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಭಯ ಮಾತ್ರ ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿ ಇನ್ನೆಷ್ಟು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅರ್ಜಿಮಾತ್ರ ಷರಾಯಿ ಜೇಬಿಂದ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಮಾತ್ರ ಏನೂ ತಿಳಿಯದವನಂತೆ ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಿದ್ದ.

ಕೊನೆಗೆ ನಾನು ಇನ್ನಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಈಚೆ ತೆಗೆದು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರ ಮುಂದೆ ನಡುಗುತ್ತ ಇಟ್ಟೆ ಅವರಿಗೆ ಹೋದ ಜೀವ ಬಂದಂತಾಯಿತು. 'ಉಸ್ಸಪ್ಪ, ಬದುಕಿತು ಬಡಜೀವ' ಎಂದವರೆ ಬೆವರಿದ ಮುಖ ಒರಸಿಕೊಂಡು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತಡೆಯಲಾರದಷ್ಟು ನಕ್ಕರು. ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಕೋರ್ಟೆ ಅವರ ನಗುವಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿತು ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನೋಸ್ಥಿತಿ ಮಾತ್ರ ಅವರ್ಣನೀಯವಾಗಿತ್ತು.

—ಶ್ರೀ ಮಂದರ್ ಕುಮಾರ್.

— ೦ —

ಪತ್ರಿಕಾ ಸಮಾಧಿ

"ಲೋ"....

"ಲೋ....ಒಂದರ್ಧ ಕಾಫಿ ತಗೊಂಬಾರೋ...."

"ಯಾರೋ ಅಲ್ಲಿ....ಎಲ್ಹೋಗಿದೀರೋ ಎಲ್ಲಾರೂನೂ"

"ಓ....ಏನಣ್ಣ ?"....

"ಒಂದರ್ಧ ಕಾಫಿ ತೊಗೊಂಬಾರೋ...."

"ಕಾಫೀನೆ?"

"ಹ್ಂ ಎಷ್ಟುಸಲ ಹೇಳಬೇಕು?....ಒಂದರ್ಧ ಕಾಫಿ ತಗೊಂಬಾ"

"ಗಂಟೆ ಆಗಲೇ ಹನ್ನೊಂದಾಯ್ತು ...ಇನ್ನೂ ಪೇಪರ್ ಓದ್ತಾ ಕೂತಿದೀಯಲ್ಲಾ ಣ್ಣ!" ಲೋ ತಲೆಹರಟೆ! ...ಕಾಫಿ ತಾ ಅಂದರೆ...."

"ಆಫೀಸ್ಗ್ಹೋಗೋಲ್ವೇನಣ್ಣ ಇವೊತ್ತು?

"ಆಂ ..."

"ಪೇಪರೋದ್ತಾ ಕುಂತ್ಬಿಟ್ಟದೀಯಲ್ಲ ...ಆಫೀಸಿಲ್ವೇನಣ್ಣ ಇವೊತ್ತು?"

"ಆಂ ...ಏನಂದೆ? ಆಫೀಸು?....ಯಾರದು ಸುಬ್ಬೂನೆ? ಇಲ್ಯಾಕ್ ಬಂದೆ?"

"ಇದೇನಣ್ಣ ಹೀಗಾಡ್ತಿದೀಯಾ .... ಆಫೀಸಿಗೆ ಟೈಮ್ ಆಯ್ತೂಂದ್ರೆ ಏನೇನೋ"

"ಹಯ್ಯೋ ಸುಬ್ಬ! ನೀನೇ? ನಾನು ಆಫೀಸಿನಲ್ಲೇ ಇದೀನಂತ ತಿಳಕೊಂಡಿದ್ದೆನಲ್ಲಾ... ಅಯ್ಯೋ ಮನೇಲಿದೇನೆಯೆ ಇನ್ನೂ? ಗಂಟೆ ಹನ್ನೊಂದು ಐದು....ಲೇಟಾಗೋಯ್ತು....ರಾಮ ರಾಮ....ಸಾಹೇಬರ ಕೈಲಿ....ಥೂ ಥೂ ಥೂ...."

(ಡಾನ್ ಬೆನೆಟ್‌ನಂತೆ)

—ಸರೋಜಿನಿ.

— o —

ಮೇಷ್ಟರುಗಳ ಮುಷ್ಕರ

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳೆಲ್ಲಾದರೂ ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡುತ್ತಾರೆಯೆ? ಅವರದು ಎಂತಹ ಪವಿತ್ರ ವೃತ್ತಿ! ವಶಿಷ್ಠ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಾದಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ತಪೋಬಲವೇ ಅಲ್ಲವೆ ಅವರ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಸ್ವತ್ತು? ಎಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಅನ್ನ ತಿಂದರೆ ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿ ಜೀವಿಸಬಲ್ಲ, ಎಂಬುದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಅವರು ದಿನದಿನವೂ ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಂಶೋಧನೆ? ಸರಳಜೀವನ ಉದಾತ್ತಭಾವನೆ, ಇದೇ ಅಲ್ಲವೆ ಅವರ ಬಾಳಿನ ಗುರಿ? ಶಿಷ್ಯಮಂಡಲಿ ಹಗಲಿರುಳೂ ಅವರಿಗೆ ಈಯುವ 'ನಮಸ್ಕಾರ'ಗಳಿಂದಲೇ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿತುಳುಕಾಡಬೇಕಲ್ಲವೆ? ಗುರುರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಗುರುರ್ವಿಷ್ಣುಃ ಗುರುರ್ದೇವೊ ಮಹೇಶ್ವರಃ, ಎಂದು ನಾವು ತ್ರಿಕಾಲ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಗಳಿ ಹೊನ್ನ ಶೂಲದಲ್ಲಿರುವ ಮಾಸ್ತರುಗಳು ಕೇವಲ ಮಜ್ದೂರರಂತೆ, ರೈತರಂತೆ, ಕಿಸಾನರಂತೆ, ಮಿಲ್‌ಕೂಲಿಗಳಂತೆ, ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡುವರೆ? ಹೂಡಬಹುದೆ? ಹೂಡಬಲ್ಲರೆ?........

ಆದರೂ, ಹೂಡಿದರು.

ಎಲ್ಲ ಮುಷ್ಕರಗಳಂತೆಯೇ ತಮ್ಮದೂ... ಸಭೆ – ಭಾಷಣ – ಮೆರವಣಿಗೆ– ತಡೆ ಶಾಸನ – ಉಲ್ಲಂಘನ–ದಸ್ತಗಿರಿ–ಲಾಠಿ–ಗೋಳೀಬಾರು–ಸಂತಾಪ–ಸಂಧಾನ–ಜಯ ಅಭಿನಂದನಾಸಭೆ ....ಹೀಗೆ ಕ್ರಮಕ್ರಮವಾಗಿ, ಹಂತ ಹಂತವಾಗಿ, ಭೇರಿನಾದ ಪತಾಕೋತ್ಸವ ಕೊಂಬುಕಹಳೆ ಪತ್ರಿಕಾಶಿರೋನಾಮೆ ಸಹಿತ ವಿಜೃಂಭಿಸುತ್ತದೆ, ಎಂದು ಅವರು ಊಹಿಸಿದರು.

ಆದರೆ, ... ಮುಷ್ಕರದ ಚರಿತ್ರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಯದಾಗಿತ್ತು. ಮುಷ್ಕರಕ್ಕಾಗಿ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ, ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಗ್ರಾಮಾಂತರಗಳಿಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಅವರಿಂದ ರಸ್ತೆನಿರ್ಮಾಣ, ಲಂಪನಾನಾಶ, ಪಾಳುಗೋಡೆ ಉರುಳಾಟ, ಕೆರೆದುರಸ್ತು ಮುಂತಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೋದ್ಧಾರ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಲು ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕ ಯೋಜನೆ ಯೊಂದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಯಾರಿಸಿದರು.

ಹೈಸ್ಕೂಲ್ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಭೂದಾನ ಚಳುವಳಿಗಾಗಿಯೂ, ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರಕರಾಗಿಯೂ, ಚಿಕಿತ್ಸಾಕೇಂದ್ರಗಳ ಸಹಾಯಕರಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಮುಖಂಡ ರುಗಳೂ ಪಕ್ಷನಾಯಕರೂ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋದರು

ನೀವು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಓದುವುದು ಕೇವಲ ಗುಮಾಸ್ತೆಗಿರಿಯ ಹೀನ ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ, ಅಲ್ಲ ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿರುವ ಚರಿತ್ರೆ ಎಲ್ಲ ಪರಂಗಿಯವರದು, ಭೂಗೋಳವೆಲ್ಲ ತಪ್ಪು, ಗಣಿತವೆಲ್ಲ ಗಾಂಧಿತತ್ವ ವಿರೋಧ, ಕನ್ನಡವೆಲ್ಲ ಕಲಸುಮೇಲೋಗರ, ಆದ್ದರಿಂದ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳ ಮುಷ್ಕರ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಒಂದು ಸುಯೋಗ! ಅವರು ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡುವ ದಿನವೇ ನೀವು ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಹಿಂದೆ ಬನ್ನಿ! ನಾವು ನಿಮಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ, ಎಂದು ಅನೇಕ ದೇಶಾಭಿಮಾನಿ ಮುಖಂಡರು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೃಂದವನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಭಾಷಣಮಾಡಿದರು. "ಹೈದರಾಲಿ ಯಾವ ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರು? ಪಂಜಾಬಿನ ಸಿಂಹ ಶ್ರೀ ರಣಜಿತಸಿಂಗ್‌ನಿಗೆ ಓದು ಬರಹ ಕೂಡ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಛತ್ರಪತಿ ಶಿವಾಜಿಮಹಾರಾಜ ಎಸ್.ಎಸ್.ಎಲ್.ಸಿ. ಕೂಡ ಪಾಸುಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಮೈಸೂರಿನ ಹುಲಿ, ರಾಜಾಸ್ಥಾನದ ಸಿಂಹ, ಚಿತ್ರದುರ್ಗದ ಮದಕರಿ, ಕೊಲ್ಲಾಪುರದ ಕಿರುಬ, ಯಾವುದೂ ಸ್ಲೇಟು ಬಳಪ ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ; ನೋಟ್ಸ್ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಲಿಲ್ಲ; ಮಗ್ಗಿ ನುಂಗಲಿಲ್ಲ; ಮತ್ತೆ ಕೇವಲ ನರಪಶು ಮಕ್ಕಳು ನೀವೇಕೆ ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಮೇಷ್ಟರುಗಳ ಬೆತ್ತಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾಗಬೇಕು? ಇದೀಗ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳು ದೇಶದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಿಮಗೆಲ್ಲ ಸದವಕಾಶವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಬಿಡುವ ಮೊದಲೇ ನೀವು ಹೊರಬನ್ನಿ" ಎಂಬ ಭಾಷಣಗಳು ಭೋರ್ಗರೆದುವು.

ಇಂತಹ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತರಾದರು. ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಬೆಂಬಲ ತಮಗೆ ದೊರೆಯುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಶಂಕಿಸಿದರು. ಆದರೂ, ಕಾರ್ಯಕಾರೀ ಸಮಿತಿಯವರೂ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯವರೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ತಿವಿದು ಚುಚ್ಚಿ, ನೀವು ಮುಷ್ಕರ ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗತಿ ಏನು? ಈ ಮುಷ್ಕರ ನಡೆಸಿದ ದೊಡ್ಡಸ್ತಿಕೆಯ ಆಧಾರದಮೇಲೆ, ನಾವು ನಾಳೆ ಚುನಾವಣೆಗೆ ನಿಂತು ಲೋಕಸಭೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಲು ಹವಣಿಸಿದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ನೀವು ಕಲ್ಲುಹಾಕುತ್ತೀರಾ?, ಎಂದು ಅವರು ಬಡಮೇಷ್ಟರುಗಳನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದರು.

ಅಂತು, ಮುಷ್ಕರದ ದಿನ ಹುಡುಗರೇ ನಾಪತ್ತೆ: ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖರೆಲ್ಲರೂ, ಅಪ್ರಯೋಜಕ ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸ ಕ್ರಮವನ್ನು ಈ ರೀತಿ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿದ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು ವಂದಿಸಿ, ಪೇಪರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ದೇಶದ ಮಕ್ಕಳ ಮಿದುಳನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ನೇಗಿಲಿಂದ ದೂರಮಾಡಿ, ಅವರ ಜುಟ್ಟು ಕತ್ತರಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ಪೌಡರು ಪೈಜಾಮುಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ, ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬೀಡಿ ಕಿತ್ತು ಸಿಗರೇಟು ತಗುಲಿಸಿ, ಗಂಟಲುಗಳಿಂದ ನಾಡಹಾಡುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಸಿನಿಮ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ಬೆಳಸಿ, ಜಮಾ ಇಳಿಸಿ ಖರ್ಚು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಸ್ಕೂಲುಗಳು ಇನ್ನು ನಮಗೆ ಬೇಡ, ಎಂದು ತಂದೆತಾಯಿಗಳೇ ಮೆರವಣಿಗೆ ಹೊರಟರು. ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಇಂತಹ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲಮಾಡಿದ ಮಾಸ್ತರುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ವಂದಿಸಿದರು.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಾಗುವುದೆಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರು ಎಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಲೌಕಿಕಜ್ಞಾನ ಕಡಿಮೆ. ಅವರು ಕೇವಲ ಗ್ರಂಥಕೀಟಗಳು. ತಾವು ಮುಷ್ಕರ ಹೂಡಿದರೆ, ದೇಶಕ್ಕೆ ಅಪಾರ ನಷ್ಟ ಸಂಭವಿಸುವ ಭರವಸೆ ಇದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ತಾವು ಅದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಬಹುದು, ಎಂಬ ಅರಿವು ಅವರಿಗಿಲ್ಲ.

ಇದರಿಂದಾಗಿ, ಮುಷ್ಕರದ ಏಳನೆಯದಿನವೇ ಅವರು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಿಂತಿರುಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಯಾವ ಷರತ್ತೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹಿಂತಿರುಗುತ್ತೇವೆ, ಎಂದು ಠರಾವು ಮಾಡಿದರು.

ಆದರೆ, ಹುಡುಗರೆಲ್ಲರೂ ಅವರ ಮನೆಗಳ ಮುಂದೆ ಸತ್ಯಾಗ್ರಹ ಹೂಡಿದರು. ದೇಶನಾಯಕರು ತಮಾಷೆ ನೋಡುತ್ತ ಕೂತರು. ಚಳುವಳಿಗಾರರೆಲ್ಲ ತಮ್ಮ ಚಳುವಳಿಗಳನ್ನು ತಕ್ಷಣ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಹುಡುಗರನ್ನು ಶಾಲೆಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದರು. ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕಯೋಜನೆ ಮುಗಿದನಂತರ, ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಏರ್ಪಾಟನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸೋಣವೆಂದರು.

ತಮ್ಮನ್ನೂ ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಬಗೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ, ಎಂದು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರೆಲ್ಲರೂ ದೈನ್ಯದಿಂದ ಅರ್ಜಿ ಬರೆದುಕೊಂಡರು. ಇಂಗುಬಚ್ಚಲು, ಗ್ರಾಮಮಾರ್ಗ, ಕಾಲುವೆ, ಕೆರೆಏರಿ, ಇತ್ಯಾದಿ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕರನ್ನು ದಾಖಲುಮಾಡಲಾಯಿತು. ಉಳಿದವರು ದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ನಾನಾ ಸಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಚುನಾಯಿತರಾಗಿ, ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರು.

ಉಪಾಧ್ಯಾಯರ ಮುಷ್ಕರಕ್ಕೆ ಪೇಪರುಗಳಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸ್ಥಳ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಅತ್ಯಾಚಾರದ ಮೊಖದ್ದಮೆಯೊಂದು ಕೋರ್ಟಿಗೆ ಬಂದು, ಅದರ ಪಾಟೀಸವಾಲಿನ ಸ್ವಾರಸ್ಯಮಯ ವಿವರಗಳಿಗೇ ಅವರಿಗೆ ಪುಟಗಳು ಸಾಲದೆಹೋಯಿತು ...... ಅಂದಮೇಲೆ, ಮಾಸ್ತರುಗಳ ಮಹಾಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಮನ ಕೊಡುವವರು ಯಾರು?

— ಸೋಮಪ್ಪನಾಯಕ.

ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಸಿದುದು.

"ಓಹೋ–ನಿನಗೆ ಕೆಲಸಬೇಕೋ?–ಆಗಲಿ ನೋಡೋಣ–ನಿಂಗೆ ಲಗ್ನವಾಗಿದೆಯೋ?"

"ಲಗ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ರೇನುಸ್ವಾಮಿ? ಬಯಿಸಿಕೊಂಡು ಅಭ್ಯಾಸವಿದೆ ಕೆಲಸಕೊಡಿ".

— "ಕೇಫ".

ಸರಾಸರಿ-ಒಂದು ಸಂಶೋಧನೆ

ದಕ್ಷಿಣಭಾರತದ ಗಂಡಸರು, ಸರಾಸರಿ ಐದಡಿ ಒಂದಂಗುಲ ಎತ್ತರವಿದ್ದರೂ, ಮದುವೆಯಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡಿ ಎಂಟುವರ್ಷಗಳಾಗುವುದರೊಳಗೆ ಐದಡಿಗಿಂತ ಒಂದೂವರೆ ಅಂಗುಲ ಕಡಿಮೆಯ ಕುಳ್ಳರಾಗುತ್ತಿದಾರೆ; ಅವರ ಸರಾಸರಿ ತೂಕ, ೧೨೮ ಪೌಂಡು; ಬಾಯಿ ಬಡಿಯುವ ಮಡದಿಯರನ್ನೇ ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ; ಅವರೆಕಾಯಿ ಹುಳಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಸ್ತು, ಎಂದು ಈ ಸಂಶೋಧನ ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ ಸಾಲ ಪಡೆಯುವುದೇ ಅವರ ಮುಖ್ಯ ಕಸುಬು. ಸರಾಸರಿ ಏಳೂಕಾಲಿಗೇ ಅವರು ಏಳುವುದು; ವರ್ಷಕ್ಕೆರಡೂವರೆ ಸಲ ಅವರು ಎಣ್ಣೆ ಮಜ್ಜನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ತಿಂಗಳಿಗೆರಡೂಕಾಲಾವರ್ತಿಯಾದರೂ, ಜಗಳ ಆಡದಿದ್ದರೆ, ಅವರ ಆರೋಗ್ಯ ನೆಟ್ಟಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ಭವಿಷ್ಯ ಓದುವುದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ ೬೩ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತಿ; ಸಿನಿಮತಾರೆಯರ ದಾಂಪತ್ಯಜೀವನದ ಒಳಗುಟ್ಟುಗಳೆಂದರೆ ಶೇಕಡ ೫೬ ಗಂಡಸರಿಗೆ "ಹಾಲೋಗರುಂಡಂತೆ" ಸಾಲಪಡೆದವರ ಪೈಕಿ, ಶೇಕಡ ೬೮ ಜನರಿಗೆ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕೊಡುವ ಚಿಂತೆಯೇ ಇಲ್ಲ; ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಗಂಡಸರ ಪೈಕಿ ಶೇಕಡ ೯೩ ಜನರಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲ; ತಮ್ಮ ಈಗಿನ ಕಸಬು ನೌಕರಿಗಳಲ್ಲಿ ನೂರಕ್ಕೆ ಸರಾಸರಿ ೮೩ ಗಂಡಸರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿ ಇಲ್ಲ; ಜುಟ್ಟು ಇರುವವರ ಪೈಕಿ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಆಸೆಯೇ ಇಲ್ಲ; ಪಂಚಪಾಂಡವರಿಗೂ ಪಾಂಚಾಲಿಗೂ ಏನು ಸಂಬಂಧ ಎಂಬುದು ಶೇಕಡ ೩೯ ಜನರಿಗೆ ತಿಳಿಯದು ...ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಾಲೇಜೊಂದರ 'ಸಮಾಜ ಸಂಶೋಧನಾ ತಂಡ'ವು ಈಚೆಗೆ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ ವರದಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡಿಗ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಕುರಿತು ಅವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ವರದಿಯ ಮುಖ್ಯಾಂಶವನ್ನು ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗುವುದು.

— ಕಾಮತ್.

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದೇಳುವವರು

(Sleep walkers)

ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿರುವಾಗ ನಿದ್ರೆ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಓಡಾಡುವವರ ವಿಚಾರ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇ. ಕನವರಿಸುತ್ತಾ ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದ ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರ ತೋಳು ತುಳಿದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ರುಂಡವನ್ನು ಎಡವಿ, ಮತ್ತೊಬ್ಬರ ಕಾಲಿನಮೇಲೆ ಕುಪ್ಪಳಿಸಿ, ಬಾಗಿಲು ಸಿಕ್ಕದೆ ಗೋಡೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಾಡಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಹತ್ತಾರು ಶಾಪಗಳು ಸಿಡಿದುಬಂದು ದೀಪಹೊತ್ತಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಕನವರಿಕೆಯ ಆಸಾಮಿ " ಹಾಂ.... ಹೂಂ...." ಎನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವನನ್ನೆಳೆದು ತಂದು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಡವುತ್ತಾರೆ. ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದೇಳುವವರ ಸಮಾಚಾರ ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಷ್ಟು. ಆದರೆ ಪರಂಗಿ ಜನಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾದ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬಾತ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಹೊರಗೆ ಬಂದು, ಗ್ಯಾರೇಜು ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು, ಡ್ರೈವ್‌ಮಾಡುತ್ತಾ ಎಷ್ಟೋದೂರ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟನಂತೆ! ಪೋಲೀಸಿನವರು ಆವನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಹಿಡಿದಾಗ ಆತ ಇನ್ನೂ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನಂತೆ! ಇನ್ನೊಬ್ಬಾಕೆ ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ಊರಿನ ಪಾರ್ಕಿನತನಕ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮರದ ಟೊಂಗೆಯಮೇಲೆ ಜೋತಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಳಂತೆ, ಬೆಳತನಕ! ಅದೂ ನಿದ್ದೆಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ? ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಕಾಲೇಜು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ, ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಓದಿರದಿದ್ದರೂ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ದಿನ ಅವನು ಓದಿರದ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರ ಬರೆದು ಫಸ್ಟ್ ಬಂದನಂತೆ! ಅದು ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಆತ ರಾತ್ರಿ ಮಲಗಿದವನು ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು, ದೀಪ ಹಚ್ಚಿ, ಪಠ್ಯಪುಸ್ತಕಗಳನೆಲ್ಲ ತನಗರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಓದಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನಂತೆ! ದೇಹ ಕೊರಡಾಗಿದ್ದರೂ ಮನಸ್ಸು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೀಗೆಲ್ಲ ಆಗುವುದೆಂದು ಆ ಜನ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನಾವೂ ನಂಬೋಣವಂತೆ.

ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಓದಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ತಟಾಯಿಸುವ ವಿಚಾರ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಕರ್ಷಕವಾದದ್ದೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರವಿದ್ದು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಟೀ, ಸಿಗರೇಟು, ಕಡಲೇಕಾಯಿಗಳಿಗೆ ಮರೆಹೋಗಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಹಗಲೆಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಸಂಗಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮನರಂಜನೆಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾದ್ದೂ

ಇಲ್ಲ. ವ್ಯಾಸಂಗದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ರಾತ್ರಿ ಎಚ್ಚರವಿದ್ದು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಆ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾಗಕ್ಕೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಈ ಘಟಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ತಾಪವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸುಖವಾಗಿಡಬಹುದು. ಇನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೊಪ್ಪದ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡ ಯಾರಿಗೇ ಆದರೂ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯದ ಹೊರೆ ಇಳಿಸುವ ಶಕ್ತಿ ಅಮೂಲ್ಯ ವಾದದ್ದೆನಿಸಲುಬಹುದು.

ಯಾವನಾದರೊಬ್ಬ ಮನೋ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಾರಂಗತ ತನಗೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದಕ್ಕೆ, ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಈ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚೋದಿಸಲು ಸಮರ್ಥನಾದನು ಎಂದುಕೊಳ್ಳೋಣ; ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೇನೋ ಅದರ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯಲು ಮುಂದಾದಾರು, ಇತರರೂ ಹಾಗೆಯೇ, ಆದರೆ ಪರಿಣಾಮವೇನಾದೀತು? ಈ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನವೆಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಗೋಳು ಗುಟ್ಟಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಅದರಂತೆ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಈ ಶಕ್ತಿಯೂ ಕೂಡ ರಚನಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವುದರ ಬದಲು ವಿಪರೀತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಂದೊಡ್ಡಿದರೆ? ಹಾಸಿಗೆಯಿಂದೆದ್ದು ಗಾರೇಜಿಗೆ ಹೋಗಿ ಕಾರುತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಬೀದಿ ಅಲೆದರೆ ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಮರಕ್ಕೆ ಢಿಕ್ಕಿ ಹೊಡೆದರೇ ದೀಪದ ಕಂಬಗಳನ್ನೇರಿದರೆ? ಇನ್ನು ಹೆಂಡತಿ ನಿದ್ದೆಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಪಬ್ಲಿಕ್ ಪಾರ್ಕಿನ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಜೋತಾಡುತ್ತಿರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೂಡ ಯಾರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರದಲ್ಲಿರುವಾಗ ಮಡದಿಯಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡುವ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು ನಿದ್ದೆಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಆಕೆಗೆ ಹೊಡೆತಾ ಹೊಡೆದರೆ ಪರಿಣಾಮವೇನಾದೀತು? ಹಾಗೆಯೇ ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತು ಗಂಡಸು ಎದ್ದು ತಿಂಡಿಯ ಡಬ್ಬಗಳನ್ನು ಬರಿದು ಮಾಡುವ ವಿಚಾರ ಕೂಡ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ತಲೆನೋವು ತರುವಂಥಾದ್ದು. ಈಚೆ ಮನೆಯವರು ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನೋ ಹೂವುಗಳನ್ನೋ ಕಿತ್ತು ತರುವ ವಿಚಾರವೂ ತೊಂದರೆಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವಂಥಾದ್ದು, ರೈತರು ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಒಬ್ಬರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಹೊಲವನ್ನು ಕಟಾವು ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಕಣಜ ಭರ್ತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೇನು, ಆದರೆ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭೀಕರವಾದ ವಿಷಯವೊಂದನ್ನು ವಿವೇಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆಟಂಬಾಂಬು, ಹೈಡ್ರೋಜಿನ್ ಬಾಂಬುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಪೇರಿಸಿಟ್ಟದ್ದಾರಲ್ಲಾ ಕೆಲವು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ—ಅಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಜನಗಳಿದಾರಲ್ಲ—ಅವರಿಗೇನಾದರೂ ನಿದ್ದೆಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೊಡಗುವ ಅಭ್ಯಾಸ ಬಂದಿತೋ ಸರ್ವನಾಶವೇ ಸರಿ. ಆ ಜನ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಎದ್ದು ಹಾರೋಪ್ಲೇನು ಹತ್ತಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ತೂರಾಡುತ್ತಾ ದೇಶಕ್ಕೆರಡರಂತೆ ಬಾಂಬು ಇಳಿಬಿಡುತ್ತಾ ಬಂದರೆ ಅವರ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನ ಕೆಲಸ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಚಿರನಿದ್ರೆಯುಂಟುಮಾಡಲೂಬಹುದು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದೇಳುವ ಈ ಅವಸ್ಥೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಹಬ್ಬದಿರುವುದೇ ಕ್ಷೇಮ. ಈ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಾದರೂ ಅದು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ

ವಾಗಿ ಹಬ್ಬುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತಾವೂ ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಂಡುಹಿಡಿಯದಿದ್ದರೆ ಬದುಕಿಕೊಂಡೆವು. ಆದರೆ ಯಾಕೊ, ಪ್ರಪಂಚದ ಕೆಲವರು ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದೆಲ್ಲ ಅವರು ನಿದ್ದೆಗಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಮಾಡಿದಂತೆಯೆ ಇರುತ್ತದಲ್ಲ! ಯಾಕೆ ಹೀಗೇ.

—ರಾಮಕೃಷ್ಣ.

★ ಕುರುಡರೂ ಆನೆಯೂ ★

ಕುರುಡರೆನಿಮಿದಿ ಹೋದರಾವಡಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಮಾಡಲು,
ನೋಡಲೆಂದನೆ? ಇಲ್ಲ; ಕೇಳಲು! ಇಡ್ಲಿ ಸಾಂಬಾರ್ ತಿನ್ನಲು—
ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ ಕೈಯ ಸಪ್ಪಳು, ತಪ್ಪು ಹಿಂದಿಯ ಭಾಷಣ
ಜಾತ್ರೆ ಯಾಕೊ ಬರಿಯಗದ್ದಲ, ಎನ್ನುತ್ತೀಚೆಗೆ ಬಂದನು.
ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ ಸಮತ ಸುದ್ದಿಯ, ಕಿವಿಗಳೆರಡನು ತೆರೆಯುತ,
ಅಂದರೇನು? ಎಲ್ಲರಿನ್ನು ನನ್ನ ಹಾಗೆಯೆ ಕುರುಡರೆ?
ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ ಕೂಗುರೇಗುಗಳೆಲ್ಲ, ತಲೆಯನು ತಗ್ಗಿಸಿ
ಅವನು, ಪಾಪ, ಕದನಲಾಲಸ ತಂಡವೆಂದನು, ಸಭೆಯನು
ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ ಟೀಟೊ ಸೀಟೊ ನ್ಯಾಟೊ ಮೀಡೊ ಮಾತನು
ಅವಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮಂತ್ರ! ಏಕೆ ಬಂದೆನೋ, ಎನಿಸಿತು.
ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ ಉದ್ದಮಾತನು, ನಿದ್ದೆ ಬಂದಿತು ಬೇಗದಿ,
ಕನಸ ಕಂಡವ ರಾಮರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಜೆಯ ಖುಷಿಯಲಿ ತೇಲಿದ
ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ ಅಲ್ಲು ಇಲ್ಲು ಹಲ್ಲು ಕಟಕಟ ಎಂದುದ
ಅವನು ಹೇಳಿದ: ಬೇಗ ಬನ್ನಿರೊ, ಹೊರಗೆ ನಡೆಯಿರಿ ಬೇಗನೆ.
ಒಬ್ಬ ಕೇಳಿದ ಶಾಂತಿಪಾಠವ, ನೆಹರು ನೀತಿಯ ರೀತಿಯ
ಅವಗೆ ಸಂತಸ ಉಕ್ಕಿಬಂದಿತು; ನುಡಿಗು ನಡೆಗೂ ಸಮರಸ!
ಒಬ್ಬ ಹೊರಗಡೆ ಕುಳಿತೆ ಇದ್ದ; ಸಿವುಡು ಬಂದಿತು ಅವನಿಗೆ
ನಾನೆ ಇಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯು ಎನ್ನುತ ಕಡಲೆಕಾಯನು ಮೆದ್ದನು.
ಹೊರಗೆ ಬಂದವರೆಲ್ಲ ನಿಂತು ವಾದಮಾಡಲು ಗಲಿಬಿಲಿ
ಅದನು ನಿಲ್ಲಿಸಲೊಬ್ಬ ಹೇಳಿದ: ಬೇಗ ಹೋಗಿರೊ, ಊರಿಗೆ.

— ರೇವಣ್ಣ,

ನವೀನ ವಕ್ರಬಂಧ ಸ್ಪರ್ಧೆ

ನಂಬರು ೧.

ಕೆಳಗಿರುವ ನಮೂನೆಯು ಕೂಪನಿನಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡು ಖಾಲಿ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಯಾವ ಡಿಕ್ಷನರಿಯ ಸಹಾಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿಮಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಬಹುದಾದಂಥ ಯಾರಾದರೂ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳ ಮುಂದೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿ, ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಕೈಹಾಕುವುದು ಅತ್ಯಗತ್ಯ. ಕೂಪನ್ ಭರ್ತಿಮಾಡಿ, ಮದುವೆ ಯಾಗಿದ್ದರೆ ಹೆಂಡತಿ ವಾ ಗಂಡನಿಗೆ ತೋರಿಸಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳಿಗೂ; ಕ್ಲಾರ್ಕ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಆಫೀಸರುಗಳಿಗೂ ತೋರಿಸಿದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ತ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ತಕ್ಷಣ ಅವರುಗಳಿಂದ ಬಹುಮಾನ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟದೇವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತುಕೊಂಡು ಸ್ಪರ್ಧೆಗೆ ಕೈಹಾಕಿದರೆ ಜಯ ಖಂಡಿತ!

— ಕೂಪನಿನ ನಮೂನೆ —

ಸೂಚನೆ 1		ಸ್ತು		ದ		ಣ
2		ಡ		ಪ		ರ
3	ಶಂ		ವಾ			
4			ಬ	ರಿ		
5	ಆ			ರ್ಮ		
6		ಯಿ				
7	ಬ					
8						
9						

ಎಡದಿಂದ ಬಲಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ :—(1) .. ಇದು, ಒಂದು ವಿಶಾಲವಾದ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ಬೊಂಬು ಮತ್ತು ಬಿದುರುಚಾಪೆಗಳಿಂದ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಬಹುದಾದಂಥ ಒಂದು ಅದ್ಭುತ ಪವಾಡ. ಇಂತದಿನ, ಇಷ್ಟುಹೊತ್ತಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೆಂದು ಪೂರ್ವಭಾವಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಸಿ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಟಿಕೆಟ್ ಮಾರುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರೆ ನಾಗರೀಕರು ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದು........ಇದನ್ನು ಜಯಪ್ರದವಾಗಿ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಚಮತ್ಕಾರವನ್ನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರೇ ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ನಿಬಂಧವೇನೂ ಇಲ್ಲ!

(2) ಹದಿನಾರು ಬಗೆಯ ಉಪಚಾರಗಳು ನಡೆದಮೇಲೂ, ಅಳಿಯನು ಮಾವನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಡದೆಹೋದರೆ; ಮಾವನಾದವನು ಅಳಿಯನಿಗೆ ಹದಿನೇಳನೆ ಉಪಚಾರವಾದ ....ಇದನ್ನು ನಡೆಸುವನು. ಹಲವಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಥಾಂಗಿಯೇ ಈ ಉಪಚಾರಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡುವುದೂ ಉಂಟು. ಈಗೀಗ ಹಲವಾರು ಪ್ರಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ದಾರಿತಪ್ಪಿದ ರಾಜಕಾರಣಿಗಳಿಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಂದ ಈ ಸತ್ಕಾರ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಸುದ್ದಿಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿವೆ.

(3 ಮನುಷ್ಯನು ಮಾತ್ರ ಸಾಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ....ಇದು ಅವನ ಏಕಮಾತ್ರ ಕಲಾಕೌಶಲ್ಯ. ಬಾಲ್ಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಯೌವನದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಉಲ್ಬಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಾಯಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರವನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತ ಎಡ ವಾ ಬಲದ ಅಂಗೈಯಿಂದ ಬಾಯಿಯಮೇಲೆ ಸೆಕೆಂಡಿಗೊಂದು ಸಾರಿಯಂತೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡರೆ ಇದು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ ಹೊರಚಿಮ್ಮಿ ನಭೋಮಂಡಲವನ್ನೆಲ್ಲ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ರೇಡಿಯೋ ಅಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಮಿಲನವಾಗಿ ಶ್ರಾವಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯಾಗುವುದೂ ಉಂಟು.

(4) ಕರ್ಣಾಟಕದ ಬಹು ಮುಖ್ಯವಾದ ಬೆಳೆ.

(5) ....ಇದು ಒಂದು ಕರ್ಮ. ಮೊದಲಿಗೆ ಇದರಿಂದ ಆಯಸ್ಸು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಇದು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಯಸ್ಸೇ ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ವರದಿಯಾಗಿವೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಬಾಧ್ಯತೆಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಈ ಕರ್ಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಚಕ್ರಬಂಧ ಸ್ಪರ್ಧೆಗಳು ಇವಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿವಕೈ.

(6) ಬೀಡಿ, ಸಿಗರೇಟು, ಗುಂಡುಪಿನ್ನು, ಬೆರಳು ಮುಂತಾದುವುಗಳನ್ನು ಬಿಗಿದು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಿರುವ ನರಜಂತುವಿನ ಒಂದು ಅಂಗ. ನಿದ್ರಾವಸ್ಥೆ

ಯಲ್ಲೂ ಇದು ಹಲವರಲ್ಲಿ ತೆರದೇ ಇರುತ್ತದೆ ಆಗ ಬೀಡಿಯನ್ನೋ ಬೆರಳನ್ನೋ ತುರುಕಿದರೆ ಅದನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇದರ ಸ್ವಭಾವ.

(7) ನಮಗೆ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ... ...ಇದನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ತೈಲದಲ್ಲಿಟ್ಟು ಹತ್ತಿಸಿದರೆ ಬೆಳಕು ಬರುತ್ತದೆ. ಅಥವ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ನಾವೇ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ ಇತರರಿಗೆ ಇಡುವುದೇ ಅನೂಚೀನವಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಪದ್ಧತಿ.

(8) ಮದುವೆಯಾದ ದಿವಸ ಹೆಂಡತಿಯು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಗಂಡನಿಗೆ .. ....ಇದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ. ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗೆ ಗಂಡನು ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೊಡುವುದೂ ಇದನ್ನೇ!

(9) ....ಇದು ಕನ್ನಡನಾಡಿನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದನಂತರ ಸಿಕ್ಕುವ ವಿಶೇಷ ಪ್ರಶಸ್ತಿ ಅಥವ ಡಿಗ್ರಿ. ಮೊನ್ನೆಮೊನ್ನೆಯವರಿಗೂ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಈ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಚೆಗೆ ಗಂಡಂದಿರು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೂ "ಅಮ್ಮ" ಎಂದೇ ಸಂಬೋಧಿಸುವುದರಿಂದ, ಗುರುತಿಸುವುದು ತುಂಬ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

— ಹಾ. ರಾ.

ಉತ್ತರಗಳು :— (1) ವಸ್ತುಪ್ರದರ್ಶನ. (2) ಜೋಡಷೋಪಚಾರ. (3) ಶಂಖವಾದ್ಯ. (4) ಕಾದಂಬರಿ. (5) ಆಯುಷ್ಕರ್ಮ. (6) ಬಾಯಿ. (7) ಬತ್ತಿ. (8) ಕೈ. (9) ಲೇ.

---

೧. ಉರಿಯದಲೆ ಮೆರೆಯದೆಲೆ ಶಿರನೆತ್ತಿ ಕೂಗದಲೆ
ಗುರು ಗಾಂಧಿ ನುಡಿಯಂತೆ, ನಡೆವಾತ ಚಿರಕಾಲ
ಹಿರಿದಾಗಿ ಬಾಳುವನು, ಸರ್ವಜ್ಞ.

೨. ಕಿಚ್ಚುಂಟು, ರೊಚ್ಚುಂಟು, ಕೆಸರಿನಾ ಮಾತುಂಟು,
ಭಿಕ್ಷೆಗೆ ಬರುವಾ ಗುಂಪುಂಟು, ಪಕ್ಷದಾ
ಹುಚ್ಚು ಬಗೆ ನೋಡೆಂದ, ಸರ್ವಜ್ಞ.

೩. ಮುನಿದವನಿಗೆ ಕೈಮುಗಿದು, ಕಿಸಿದವಗೆ ಕಾಸಿತ್ತು
ಮನೆಗೆರಡು ಬಗೆದವಗೆ, ಮಾನ್ಯತೆಯನಿತ್ತಾಗ,
ಜನಮನವು ಮೆಚ್ಚುವುದೆ? ಸರ್ವಜ್ಞ.

ತೊಲಗಿದಳು

"ಹೋಗಿ ಬಾ, ಅಮ್ಮ" ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ, ಸರಿ! ಆದರೆ, ಅದು ಬರಿಯ ಮರ್ಯಾದೆಗಾಗಿ. ಸದ್ಯಃ, ತೊಲಗಿತಲ್ಲಾ ಶನಿ. ಇನ್ನು, ಅದನ್ನು 'ಬಾ' ಎಂದು ನಾನು ಬಾಯಿತಪ್ಪಿ ಕೂಡ, ಕರೆಯುವುದಿಲ್ಲ, ಖಂಡಿತ. ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ರಜ, ಒಂದು ವಾರ, ನಿಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ, ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಇರುತ್ತೇನೆ ಅಂತ ಸುಜಾತ ಕಾಗದ ಬರೆಯುತ್ತಲೂ, ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತೆ, ಅಂತ ನಾನು ಕುಣಿದಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ. ಈ ಗಂಡ, ಈ ಮೂರು ಮಕ್ಕಳು, ಈ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ತಿರುಗಾಟ, ಈ ತಾಪತ್ರಯ, ಇದರಲ್ಲೇ ಬೇಸತ್ತು, ನನಗೆ, ಅವಳು ಬಂದರೆ, ಆ ಹಳೆಯ ಹೊಂಗನಸುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಕನವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕುದಿನ ಕಳೆಯೋಣ ಎನಿಸಿತು. ಈ ಗಂಡನ ಹತ್ತಿರ ಇವಳ ವಿಷಯಾನ್ನೆಲ್ಲ ಹೊಗಳಿ, ಒಪ್ಪಿಸಿ, ಈ ಸುಜಾತಳನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಆತಿಥ್ಯ ನಡೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ,... ....ಇದೇ ಪ್ರಯೋಜನ! ಇನ್ನು ಆ ಶನಿ ಮುಖಾನ ನೋಡಲೇಬಾರದು, ಅನ್ನಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ! ಅವಳ ಮೋಹಿನಿಯಾಟಕ್ಕೆ ನನ್ನ ಗಂಡನೇನೂ ಮರುಳಾಗಲಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀರಾಮನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ರಾಮ ನನ್ನ ಗಂಡ. ಅವಳಿಗಿನ್ನೂ ಮದುವೆ ಇಲ್ಲ; ವಯಸ್ಸು ಮೂವತ್ತು; ಮಿಡ್ಲಿಸ್ಕೂಲು ಹೆಡ್ಮೇಡಂ; ಏಳೆಂಟು ಊರು ತಿರುಗಿದವಳು; ಸಂಸ್ಥಾನದ ಜನನಾಯಕರನ್ನೆಲ್ಲ ಬಲ್ಲಳು; ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಚತುರೆ; ವಾದದಲ್ಲಿ ಮಂಡನ ಮಿಶ್ರನ ಹೆಂಡತಿ ಸಮಾನ. ಆದರೂ, ನಮ್ಮವರಿಗೇಕೋ, ಅವಳನ್ನ ಕಂಡರೇನೇ ಭಯ. ಹೆದರಿ ನಡುಗುವರು "ಸಾಕ್ರಿ! ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಯದು", "ಹೋಗ್ರಿ! ನೀವು ಸರಿಯಾಗಿ ಓದಿಲ್ಲ"; "ನಿಲ್ಲಿಸಿರಿ! ನೀವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿಲ್ಲ"; "ಹಾಗಲ್ರಿ! ನನಗೆ ಅವರೇ ಹೇಳಿದರು....ನಾನು ಅಲ್ಲೇ ಇದ್ದೆ ಅವತ್ತು"; —ಎಂದು ಅವಳು ನನ್ನ ಗಂಡನನ್ನು ಮೊದಲ ದಿನವೇ ಬಾಯಿಬಡಿದು ಕೂರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅಂದಮೇಲೆ, ಅವಳ ಕಡೆ ಯಾವ ಗಂಡಸಿನ ಬುದ್ಧಿ ವಾಲುತ್ತೆ?, ನೀವೇ ಹೇಳಿ.

ಆದರೆ, ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನೆಲ್ಲ ಕೆಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು, ಮಹಾತಾಯಿ. ಸೆಕೆಂಡ್ ಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದಾನೆ, ರಾಮು. ಅವನಿಗೆ ಫೌನ್‌ಟನ್‌ಪೆನ್ ಯಾಕೆ? ಬೈಸಿಕಲ್ ತುಳಿಯುವ ವಯಸ್ಸೆ ಅವನದು? ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಟಿಫಿನ್‌ಕ್ಯಾರಿಯರ್ ಸಮೇತ ಹೋದರೆ, ಅದರಲ್ಲೇನು ಅಪಮಾನ? ಆದರೂ, ಸುಜಾತ ಆ ಹುಡುಗನೊಂದಿಗೆ ಲಲ್ಲೆಯಾಡುತ್ತ ಆಡುತ್ತ, ನಿನ್ನ ತಂದೆ ಜಿಪುಣ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಕಂಜೂಸಿ, ನೀನೊಬ್ಬ ಹೊಟ್ಟೆಬಾಕ, ಎಂದೆಲ್ಲ ಹಾಸ್ಯಮಾಡಿ, ಅವನ ತಲೆಯೊಳಗೆ ತವುಡು ತುಂಬಿದಳು. ಈಗ, ರಾಮು ರಂಪ ವಿಪರೀತ ಜಾಸ್ತಿ.

ಇನ್ನು ಕಿಟ್ಟು. ಅವನು ನನಗೆ ಕೊಂಚ ಮುದ್ದು, ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಎರಡು ಕೂಸುಗಳು ಲಿವರ್ ಖಾಯಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿ ಬದುಕಿದವ. ಎರಡುವರ್ಷದ ಹಿಂದೆ ಟೈಫಾಯಿಡ್ ಬೇರೆ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಐದುವರ್ಷ ತುಂಬಿತ್ತಾದರೂ, ನಾವು ಇನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಓನಾಮ ಕಲಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಚೌಳಮಾಡಿಸದೆ, ಇನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಜಡೆ ಹೆಣೆದು ಹೂ ಮುಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬಂದಳಲ್ಲಾ ಭೂಪತಿ! ಕೀಟಲೆ ಎಬ್ಬಿಸಿ, ಕಿಟ್ಟುವಿಗೆ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿ ತಿರುಪತಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗಿಯಬೇಕೆಂದಿದ್ದುದನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ನೆರವೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟಳು.

ಆ ಹುಡುಗಿ, ಸಣ್ಣದು, ಮೂರುವರ್ಷದ್ದು! ಅದು ಸದಾ ಸುಜಾತನ ಮಡಿಲಲ್ಲೇ. "ನೀನು ಕಪ್ಪು! ನೀನು ಬೇಡ!", ಎಂದು ನನ್ನನ್ನೇ ದೂಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಲಿಯಿತು. ಸುಜಾತ ಅದರ ತಲೆಗೆ ಸೆಂಟ್‌ಹಚ್ಚಿ, ಅದರ ಮುಖಕ್ಕೆ ರಂಗು ಬಳಿದು, ತುಟಿಗೆ ಬಣ್ಣ ಸವರಿ, ಉಗುರಿಗೆಲ್ಲ ಚುಕ್ಕಿ ಇಟ್ಟು, ಜಾಕೆಟ್ಟಿಗೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡಿ ಹೊಲೆದು, ಅವಲಕ್ಷಣದ ಮುದ್ದೆಮಾಡಿದರೂ, ಕೂಸು ಸದಾ ಅವಳ ಹೆಗಲಮೇಲೆಯೇ! ಇದೆಂಥ ಅನ್ಯಾಯ, ನೋಡಿರಿ.

ನನ್ನನ್ನೂ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ ಅವಳು. ನೀನು ಓಬೀರಾಯನ ಕಾಲದವಳು; ಮುದೀ ಮುತ್ತೈದೆಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲೇ; ಸೊಟ್ಟ ಬೈತಲೆ ತೆಗೆಯುವುದಕ್ಕೇನೇ ಕೇಡು; 'ಶನಿಸಂತಾನ'ದ ವಿಷಯ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇನೆ, ಮಂಕೆ; ಎಂದೆಲ್ಲ ತಿವಿಯುವಳು. ಅವಳ ಟೀಕೆಗೆ ಹೆದರಿ, ನಾನೂ ವ್ಯಾನಿಷಿಂಗ್ ಕ್ರೀಮಿಗೆ ದುಡ್ಡು ಸುರಿದೆ. ಹಿಂದಿ ಪಹೆಲಿ ಪುಸ್ತಕ್ ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆ; ನನ್ನ ಯಜಮಾನರೂ 'ಹೌದು! ನಾನೂ ನೀನೂ ಮಕ್ಕಳೂ ಎಲ್ಲ ಸೇರಿ ಒಂದು ಫೋಟೊ ತೆಗೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದದ್ದೆ' ಎಂದು ಒಪ್ಪಿದರು.

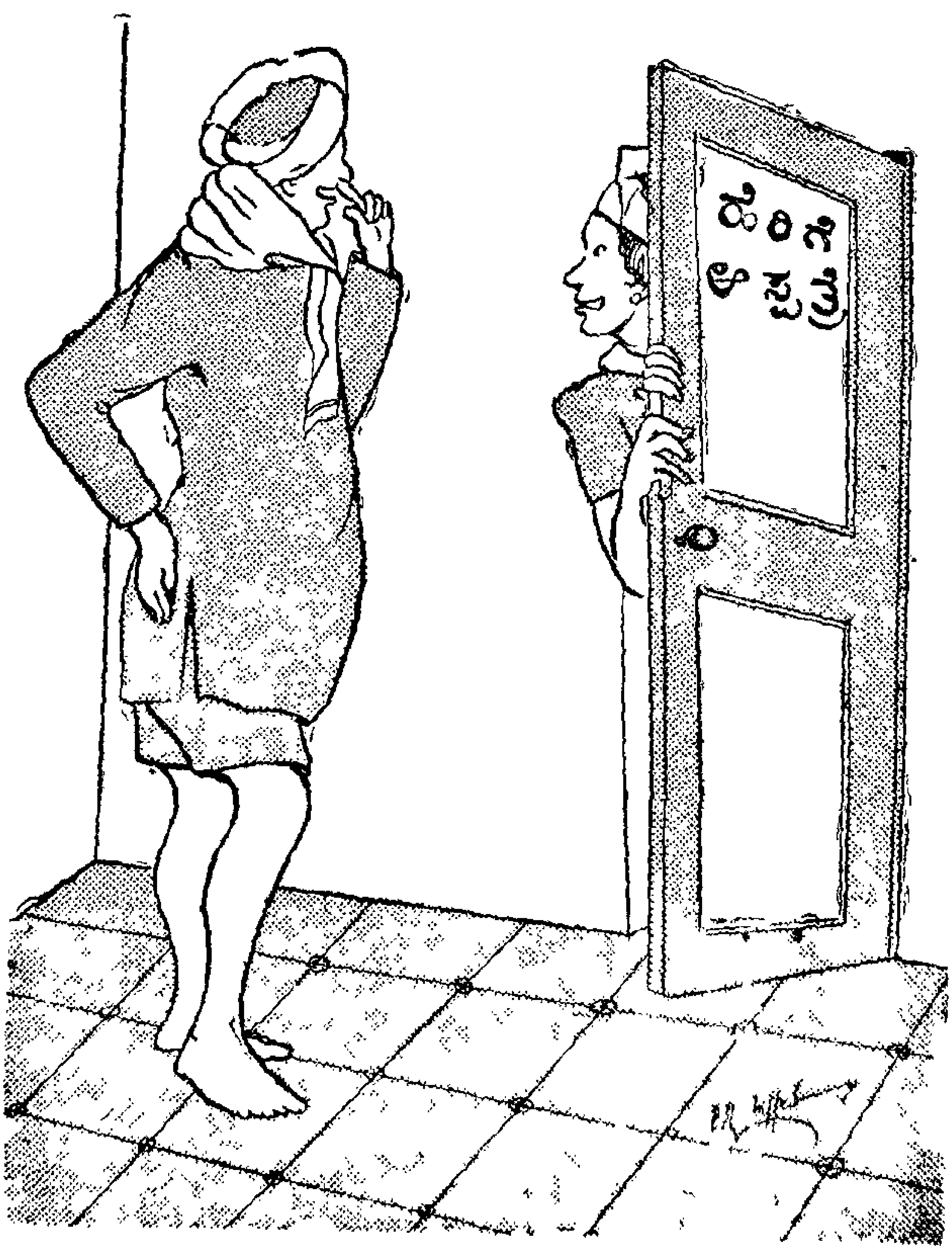
ಒಟ ಒಟ ಒಟ ಎಂಬ ಅವಳ ಮಾತಿನ ಪ್ರವಾಹಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ನಾನು ಎರಡು ಮೂರು ಸಿನಿಮ ನಟಿಯರ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನು ತೂಗುಹಾಕಿದೆ; ಕಾಗದದ ಹೂವಿನ ಗೊಂಚಲು ಕೊಂಡುತಂದು, ಹಿತ್ತಾಳೆ ಹೂಜಿಯಲ್ಲಿರಿಸಿ, ಯಜಮಾನರ ಮೇಜಿನ ಮೇಲಿರಿಸಿದೆ. ಅರ್ಧ ಪೌಂಡ್ ಉಲ್ಲನ್‌ದಾರ ಸುಲ ತಂದು ಅವಳ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟು, ಚಿಕ್ಕ ಕೂಸಿಗೊಂದು ಸ್ವೆಟರ್‌ಮಾಡಿಸಿದೆ. ಅವಳಿಗೋಸ್ಕರ, ಅದನ್ನು ಬಹಳ ಚೆನ್ನ ಎಂದು ನಾನೂ ಅವರೂ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೊಗಳಿದೆವು.

ಆಮೇಲಿನ್ನೊಂದು! ಷಿಕಾರಿಪುರದ ಕಡೆ ಜೋಳದರೊಟ್ಟಿಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ತಾಳಿ, ನಿಮಗದನ್ನು ಮಾಡಿ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ, ಅಂತ ಅವಳು ಹೊರಟು ಅದನ್ನ ನಮಗೆಲ್ಲ ತಿನ್ನಿಸಿ, ನಮಗೆ ಹಿಡಿದ ಆಮಶಂಕೆ ಇನ್ನೂ ಪರಿಹಾರವಾಗಿಲ್ಲ. ಸಕ್ಕರೆಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚುಮಾಡುವುದು ಹೀಗೆ, ತರೀಕೆರೆಯಲ್ಲಿ ನೀರೆಳೆಯುವುದು ಹೀಗೆ, ಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪು ಬಡಿಸುವುದು ಹೀಗೆ, ಎಂದೆಲ್ಲ ಬೋಧಿಸಿ, ಅಡಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಯದ್ವಾ

ತದ್ವಾವಮಾಡಿಟ್ಟಳು. ಸ್ಕೂಲ್ ಮೇಡಂ ಬುದ್ಧಿ ಅವಳದು; ನಾವು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ತಪ್ಪು; ಎಂಥದ್ದು ಹೇಳಿದರೂ, ಅದರ ವ್ಯಾಕರಣ ಶುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ ಶೀಮೆಎಣ್ಣೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಬದಲು ಮಣ್ಣೆಣ್ಣೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಸರಿ. ಡಬ್ಬಿ ಎಂಬ ಮಾತೇ ಸರಿ, ಹೊರತು, ಡಬ್ಬ ಅಲ್ಲ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸದಾ ಕುಹಕ, ಸದಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ. ಧಾರಾಪುರಂ ತುಪ್ಪ ತುಪ್ಪವೇ ಅಲ್ಲ, ಸಿಲ್ಕ್‌ಬಟ್ಟೆ ಸಿಲ್ಕಲ್ಲ, ಕಾಜಗ ಎನ್ನಕೂಡದು, ಕಾಗದ ಎನ್ನಬೇಕು, ಹೀಗೆ … .. ಬಾಯಬಿಟ್ಟರೆ, ಅದರ ಬಣ್ಣ ನೋಡುವಳು.

ಸದ್ಯಃ, ರಜ ಮುಗಿಯಿತು, ತೊಲಗಿದಳು. 'ಹೋಗಿ ಬಾ' ಅಂದೆ, ಸರಿ. ಆದರೆ, ಬಂಡರೆ ಸೇರಿಸುವುದು ಯಾರು?

— ರುದ್ರಮ್ಮ.

ಇಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡ್ರು ವೆಂಕಟೆ ನರ್ಸಾಗವ್ಳಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪ ನೋಡಬೇಕಲ್ಲವ್ವಾ !
ಯಾಕಲಾ ! ನನ್ನ ಗುರ್ತು ಸಿಗ್ನಿಲ್ವಾ !!

"ವಾರ್ಷಿಕಸಭೆ"

ನವಭಾರತ ನಿರ್ಮಾಣ—ಸತತ ದುಡಿಮೆ—ಆರಾಂ ಹರಾಂಹೈ—ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯಾದಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೇಳಿದ್ದೀರಲ್ಲಾ! ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಲಾರದೆ ಪುಡಿಗಾಸನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹಾಕಿ ಒಂದು ಕೈಗಾರಿಕಾಸಂಸ್ಥೆ ನ ರಾಜೀವಪುರದಲ್ಲಿ ಶುರುಮಾಡಿದ್ದೂ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಬೇಕು. ಆ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವಾರ್ಷಿಕ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಭಾಷಣ ಶುರುವಾಯ್ತು.

"ಬಂಡವಾಳ ಹಾಕಿದ ಷೇರುದಾರರೇ! ಮೂರನೇ ವಾರ್ಷಿಕಸಭೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಎದುರುಗೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಕಳೆದ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕೆಲಸ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಟ್ಟಿಗೆ ಆದರೂ ಆಶಾಪೂರಿತವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದನ್ನಲೇಬೇಕು.

ಜೂನ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಶಾಖೆಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು ಸಂಪುಹೂಡಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲೇಬೇಕು. ತಲೆಕೆರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಲೇ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಮಿಕ ಹಾಲಿನ ಪುಡಿಯನ್ನು ಡಬ್ಬಕ್ಕೆ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಕೊಟ್ಟಾಗ ಆ ಶಾಖೆಯವರೆಲ್ಲಾ ಆರುದಿನ ಸಂಪುಹೂಡಿದರು, ತಲೆತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮನುಷ್ಯನ ಆಜನ್ಮ ಹಕ್ಕು ಅದನ್ನು ಈ ಅಧಿಕಾರಿವರ್ಗದವರು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹಠಸಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಆವೇಶಪೂರ್ವ ಹೇಳಿಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. ತಪ್ಪುಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಮಿಕ ಈ ಸಂಪು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಿರುಪತಿ ಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗಿಬಂದು, ಇನ್ನುಮೇಲೆ ನಾನು ತಲೆ ತುರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮುಚ್ಚಳಿಕೆಯನ್ನು ತಾನೇ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಇರಾದೆಯಮೇಲೆ ಬರೆದುಕೊಟ್ಟಾಗ ಸಂಪು ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು.

ಆದರೆ ಆ ವೇಳೆಗೆ ಸರಕಾರದಿಂದ ನೂರೆಂಟು ಫಾರಂಗಳು ಬಂದವು. ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರೆಷ್ಟು, ಹೆಂಗಸರೆಷ್ಟು, ಮಕ್ಕಳೆಷ್ಟು, ಅವರುಗಳ ಸಂಬಳ ಎಷ್ಟು ಎಷ್ಟು. ಕಳೆದ ಮೂರುವರ್ಷಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಒದಗಿಸಿ ಅಂತ ಒಂದು ಫಾರಂ ಬಂತು. ನಮ್ಮ ಮ್ಯಾನೇಜರು ಇಷ್ಟುಜನ ಗಂಡಸರು, ಇಷ್ಟುಜನ ಹೆಂಗಸರು. ಇಬ್ಬರಿಂದ ಒಟ್ಟು ಇಷ್ಟುಜನ ಗಂಡುಮಕ್ಕಳು ಇಷ್ಟುಜನ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು. ಸಂಪಾದನೆ ಈ ರೀತಿ ಇತ್ತು ಕಳೆದ ಮೂರುವರ್ಷಗಳಿಂದ ಎಂದು ವಿಶದವಾಗಿ ಹದಿನೈದುದಿನ ತನಿಖೆ ಮಾಡಿ ಬರೆದುಕಳಿಸಿದರು. ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂತು ಕಾರ್ಮಿಕರಲ್ಲಿ ಗಂಡಸರು ಹೆಂಗಸರು ಮಕ್ಕಳು, ಇವರ ಸಂಖ್ಯೆಬೇಕು. ಕೆಲಸಕ್ಕಿರುವ ಮಕ್ಕಳು ಎಷ್ಟು

ಎಂದು ಕೇಳಿದೆವೇ ಹೊರತು, ಕೆಲಸಕ್ಕಿರುವವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಮಕ್ಕಳು ಎಂದಲ್ಲಾ ಅರ್ಥ ಅಂತ ಬರೆದರು. ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳ ಕೂಡದೆಂದು ಸರ್ಕಾರದ ಹುಕುಂ ಇರೋದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಕಾರ್ಮಿಕರು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಮ್ಯಾನೇಜರು ನಿಮ್ಮ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳ ಅನುಮತಿಯಿಂದ ಬರೆದರು. ಘನಸರ್ಕಾರದ ತುಂಡು ಮಾರುತ್ತರ ಬರೆಯಿತು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ಹೇಳಿ. ಅಧಿಕ ಪ್ರಸಂಗಿತನವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಸಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಅಂತ.

ಸರ್ಕಾರದ ಆ ಅಂಚನ್ನು ಬೆಣ್ಣೆ ಹಚ್ಚಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಲು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೇಕಡಾ ೧೬ ಪಾಲು ಕೆಲಸಗಾರರು ಎರಡು ತಿಂಗಳು ದುಡಿದರು. ಈಗ ಸರ್ಕಾರದ ಅಂಚು ಪ್ರಸನ್ನವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ".

ಷೇರುದಾರನೊಬ್ಬ "ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ! ಈ ಕಂತೇ ಪುರಾಣ ಹಾಗಿರಲಿ ನಮಗೆ ಶೇಕಡಾ ಎಷ್ಟು ಸಿಗುತ್ತೆ ಈ ವರ್ಷ".

ಅಧ್ಯಕ್ಷ "ಅಲ್ಲದೆ, ಇದೇರೀತಿ ಮಿಕ್ಕಫಾರಂಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಮಾಡಲು ನಿಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಶೇಕಡಾ ೭೫ ರಷ್ಟು ಕೆಲಸಗಾರರು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳು ನಿರತ ರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಗೂ ಆ ಕೆಲಸ ಪೂರ್ಣವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಘನಸರ್ಕಾರದವರು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ—ನಿಮಗೆಲ್ಲಾ ತಿಳಿದಂತೆ ಸರ್ಕಾರ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾದ್ದರಿಂದ—ಮಿಕ್ಕ ಮೂರುತಿಂಗಳು ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉತ್ಪನ್ನಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ದುಡಿದಿದ್ದರಿಂದ......."

ಷೇರುದಾರನಿನ್ನೊಬ್ಬ "ಅಲ್ರೀ! ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ! ಷೇರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಡುಕ್ಕಾಗು ತ್ತರೀ ಈ ವರ್ಷ ಅದುಮೊದಲು...."

ಅಧ್ಯಕ್ಷ ಕೇಳಿನದವನಂತೆ "ಅಲ್ಲದೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಮುಷ್ಕರ ಶುರುವಾದ ಕಾರಣ, ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಹೋದವರ್ಷದ ಉತ್ಪನ್ನ ಈ ವರ್ಷವೂ ಆಯಿತು. ಕಾರಣ, ಶೇಕಡಾ ೧೬ ರಂತೆ ಲಾಭ ಹಂಚಬೇಕೆಂದು ನಿಮ್ಮ ಡೈರೆಕ್ಟರುಗಳು ಸೂಚಿಸುತ್ತಾರೆ".

ಷೇರುದಾರರೆಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕೊರಲಿಂದ – "ಶೇಕಡಾ ಇಪ್ಪತ್ತು ಮಾಡಿ ಬೆಂದಮನೆಗೆ ಹಿರಿದಿದ್ದೇ ಲಾಭ—ಮುಂದಿನವರ್ಷ ಸರ್ಕಾರದ ಹಾಗೆಯೇ ಕಂಪೆನಿಯೂ ಏರು ಪೇರಾಗಬಹುದು," ಎಂದು ಕೂಗಿದರು.

ಸಭೆ ಗೊಂದಲ ಕಡಿಮೆಯಾದಮೇಲೆ ಶೇಕಡಾ ೧೬ ರಂತೆ ಲಾಭಹಂಚ ಲಾಯಿತು.

— [ಜಾ].

—— 0 ——

ಹಂದೀಕೋಡು

ನಾವು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ತಲಕಾಡಿನದಾರಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೆವು. ಈ ರಾಜಕೀಯದ ವಿಷಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಪ್ರಸಾರ, ಜಾತಿ, ಮತದ ವಿಷಯ ಇವುಗಳು ನಮಗೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬೇಜಾರು ಮಾಡಿತ್ತು. ಎಂದಿಗೆ ಇವುಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ತಲಕಾಡು ಸೇರುತ್ತೇವೋ ಅನ್ನಿಸಿತ್ತು. ತಲಕಾಡೂ ನಮ್ಮ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು-ನಾವು ಬಿಟ್ಟ ಊರಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿ ಮೂರುಮೈಲಿಗಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಚಂದಿ ಹಠಾತ್ತನೆ ಸೈಕಲಿಂದ ಇಳಿದ. ಚಂದಿ ರಾಜ ಇಳಿದಿದ್ದು ನೋಡಿ ನಾನೂ ಇಳಿದೆ. ಮೂವರೂ ತುಸದೂರ ನಡೆದುಹೋದೆವು ರಾಜ ಚಂದಿ ಇಬ್ಬರೂ ಏನೋ ಗುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ವಾದವಿವಾದಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವರ ಮುಂದೆ ಈ ಹೊಸಪಿತೂರಿಯ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನಡೆದೆ.

ರಾಜ ಕೆಮ್ಮಿದ. ಜ್ವಾಲಾಮುಖಿಯು ಚಿಮ್ಮುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಬಂತೆಂದು ತಿಳಿದೆ.

ಆದರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ. ರಾಜ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದು ಮತ್ತೊಂದುಸಾರಿ ಕೆಮ್ಮಿದ.

"ಏನು ಬಗುಳೋ!" ಅಂದೆ-ಶಾಂತವಾಗಿ.

ರಾಜ "ನೋಡು ರೇಗಬೇಡ, ಇಲ್ಲಿಗೆ ಎರಡೆ ಮೈಲಂತೆ-ಹಂದಿಕೋಡಿರೋದು. ಅಗೋ-ಆ ಫರ್ಲಾಂಗ್ ಕಲ್ಹತ್ರ, ಕಲ್ಲಿನಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ-" ಅಂದ.

"ನನಗೆ ಹಂದೀನೂ ಬೇಡ-ಕೋಡೂ ಬೇಡ. ಹತ್ತು-ಹೋಗೋಣ" ಅಂದೆ-ಬಿಗಿಯಾಗಿ.

ಅದಕ್ಕೆ ರಾಜ ಹಂದೀಗೂ ಈ ಹಂದಿ ಕೋಡಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲೋ. ಹಂದಿ ಕೋಡೂಂತ ಕೇಳಿಲ್ವೇನೋ-ಇಲ್ಲೇ ನಮ್ಮ ವೆಂಕಟು ಮಾವ ಶಾಮರಾಯರಿರೋದು. ಹಾಗೇ-ನೋಡಿ ಬರೋಣಾಂತ - ಹೇಳೋಣಾಂತ ಇದ್ದೆ-ಅಲ್ಲ-ಚಂದೀನೂ-ಅಂತ ಮೂದಲಿಸಿದ. ಆಗ ಚಂದಿ-" ಹೌದ್ರೋ-ಆ ಶಾಮರಾಯರ ಮನೆಗೊಂದು ಸಾರಿ ಹೋಗಬೇಕ್ರೋ—ಹಿಂದೆ ಅವನ ಮಗಳನ್ನ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಲಗ್ನಮಾಡಬೇಕೂಂತ ಆಗಿತ್ತು-ಹಾಳಾದ್ದು ಜಾತಕ ಸರಿಹೋಗಲಿಲ್ಲ—"

"ಹುಡುಗಿ ಅದೃಷ್ಟ!" ಅಂದ ರಾಜ.

"....ಅಲ್ವೋ–ಹುಡುಗಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಅಂತ ನಮ್ಮಕ್ಕ ನೋಡ್ಕೊಂಬಂದು ಹೇಳಿದ್ಲು. ಹುಡುಗೀ ಹೆಸರೂ....ಥತ್!– ನಾಲಿಗೇಮೇಲೇ ಇದೆಯೇ.... ಹಾ!–ಜಾ ಇಂದು ಶುರುವಾಗುತ್ತೆ–"ವನಜಾ"ನೋ "ಸರೋಜಾ"ನೋ ಇರಬೇಕು ..."ಚಂದಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದ.

ನನಗೆ ರೇಗಿತು.

"ಲೋ–ಹಂದೀಹಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕಾದ್ರೆ ನಡಿರೀ–ಹೋಗೋಣ. ನಿನ್ನ ಈ ಪುರಾಣ ಬೇಕಿಲ್ಲ" ಅಂದೆ.

"ಹಂದೀ ಹಲ್ಲಲ್ಲ–ಕೋಡು" ಅಂದ ರಾಜ.

"ಹಂದಿಕೋಡು ಸೇರಿದ್ದಾಯ್ತು. ಆ ಊರಿಗೆ ಆ ಹೆಸರು ಹೇಗೆಬಂತು ಅಂತ ಸ್ಥಳ ಪುರಾಣವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದಾಯ್ತು. ಹೇಳಿದ್ದು ಕೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ–ಹಿಂದೆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹನಾಗಿ ಇದೇ ಊರಲ್ಲೇ ಅವತಾರವೆತ್ತಿ, ಸಮುದ್ರದೊಳಗಿನಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದನಂತೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಆ ಊರಿನ ಹೊರಗೆ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಂಡೆ ಇದೆ. ಬಂಡೆಯಕೆಳಗೆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವಿನ ಕೋಡುಗಳ–ಅಂದರೆ ಮಹಾವಿಷ್ಣುವು ವರಾಹನಾಗಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತಿದ್ದಾಗ ಆತನಿಗಿದ್ದ ಕೋಡುಗಳು–ತಿವಿತದ ಗುರುತಿವೆ. ರಾಜ ಚಂದಿ ಆ ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡರು. ಮತ್ತೂ ಏನೆಂದರೆ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ವರಾಹ ಸಂತಾನವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಬ್ಬಿದೆ. ನನಗೀಗೊಂದು ಭಯವೇನೆಂದರೆ–ಈ ವರಾಹಸಂತಾನಗಳ ಭಾರದಿಂದ ಪುನಹ ಈ ಭೂಮಿ ಸಮುದ್ರದೊಳಕ್ಕೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತೋ–ಅಂತ!

ಶಾಮರಾಯರ ಮನೆ ಸೇರಿದೆವು–ಒಳ್ಳೆ ಅನುಕೂಲಸ್ಥರು–ಮರ್ಯಾದಸ್ಥರು. ನನಗನ್ನಿಸಿತು–ಚಂದಿ ಅವರ ಮನೆಗೆ ಸೇರದಿದ್ದದ್ದು ಒಳ್ಳೆಯದಾಯ್ತು–ಅಂತ. ಅವರ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನಂತರ ನಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಕೋಣೆಯಲ್ಲೇ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಮಾತಿಗೆ ಕೂತರು. ಶಾಮರಾಯರಿಗೆ ಚಂದಿಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದು. ಇದೇ ಚಂದಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಅಳಿಯನಾಗಬಹುದಿತ್ತು–ಎಂಬ ವಿಷಯವೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೇ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತು ಬಂದು ಅವರ ಅಳಿಯ ವೆಂಕಟು ವಿಷಯಬಂತು. ವೆಂಕಟೂಗೆ ಈಗ ತಿಂಗಳಿಗೆ 500/–ರೂಪಾಯಿ ನೌಕರಿ ಇದೆ. ಶಾಮರಾಯರು ಹೇಳಿದರು–ಅವರ ಮಗಳು ಗಿರಿಜಾಗೆ ಒಬ್ಬ ಶುದ್ಧಶುಂಠಕಾಯಿ–ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದವನ ಗಂಟು ಬೀಳುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು, ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಜಾತಕ ಸರಿಬೀಳದೆ ತಪ್ಪಿಹೋಗಿ ಅವರಿಗೂ ಅವರ ಮಗಳಿಗೂ ಸಮಾಧಾನವಾಯ್ತು–ಅಂತ. ಈ ವಿಷಯ ಬಂದಾಗ ರಾಜ ನನ್ನಕಡೆ ನೋಡಿದ. ಚಂದಿ ಹೊರಗೆದ್ದುಹೋದ.

ಮೂರನೆಯದಿನ ಹಂದಿಕೋಡಿನ ಜಾತ್ರೆ. ಶಾಮರಾಯರು ನಮಗೆ ಬಹಳ ಒತ್ತಾಯಮಾಡಿ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಇದ್ದು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಚಂದಿ-ಇನ್ನು ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಒಂದುಕ್ಷಣ ಇರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲಾ ಅಂತ ಹಠಹಿಡಿದ. ರಾಜಂದು ಅಡ್ಡಗೋಡೇಮೇಲೆ ದೀಪ! ಜಾತ್ರೆ ನೋಡಲು ಆಶೆ-ಚಂದೀಮನಸ್ಸು ನೋಯಿಸ ಬಾರದೆಂಬ ಮಮತೆ! ಆದರೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಛಲ! ಇನ್ನುಮುಂದೆ ರಾಜ ಚಂದಿ ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮದಾರಿ ಬಿಟ್ಟು ಪಕ್ಕದರಸ್ತೆ ಹಿಡಿಯದೆ ಇರುವಷ್ಟು ಬುದ್ಧಿಕಲಿಯಲಿ-ಅನ್ನೋ ಆಶೆ! ಏನೇ ಆಗಲಿ-ಜಾತ್ರೆ ನೋಡಿಯೇ ಹೋಗೋಣ ಅಂತ ನಿಲ್ಲುವ-ಅಂದೆ. ಮೂರನೆಯದಿನದ ಜಾತ್ರೆಗೆ ಅವತ್ತೇ-ಬೈಲಾಟಗಳು, ಯಕ್ಷಿಣಿ, ಫೋಟೋ ಸ್ಟುಡಿಯೋ-ಕೊರವಂಜಿ, ಸಂತೆ, ಜೂಜಿನಕಟ್ಟೆ, ಗಂಟುಕಳ್ಳರು-ಎಲ್ಲಾ ಜಮಾಯಿಸಿ ಹಂದಿಕೋಡು ವಳ್ಳೇಷಹರಾಯ್ತು.

ನಾವು ಸಾಯಂಕಾಲ ಸಂತೆಕಡೆ ಹೋದೆವು. ಒಂದುಕಡೆ 'ತಿರುಗುವ ಕುದುರೆ' ನೆಟ್ಟಿದ್ದರು. ತಿರುಗುವಕುದುರೆ-ನೀವು ಕೂತಿರಬಹುದು! ಮಧ್ಯ ಒಂದು ಸ್ಥಂಬ-ದಮೇಲೆ ಒಂದು ಛತ್ರಿ, ಛತ್ರಿಗೆ ಸಲಾಕಿಗಳಿಂದ ಜೋಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಕುದುರೆಗಳು. ಆ ಕುದುರೆಗಳಮೇಲೆ ಜನರು ಕೂತು ಅವುಗಳ ಮಾಲೀಕನ ಖುಷಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿರುಗುವುದು. ನಾನು ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣ ಬೇರೆಹಾದಿ ಹಿಡಿಯುವುದರಲ್ಲಿದ್ದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ-ಬೆಂಗಳೂರು ಕರಗದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಟ್ಟೆದುರು ಈ ಕುದುರೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಇದೇ ಚಂದಿ, ರಾಜ ನನ್ನನ್ನ ಪುಸಲಾಯಿಸಿ ಅದರಮೇಲೆ ಹತ್ತಿಸಿ ನಾನು ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ನಮ್ಮ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಕರಕೊಂಡುಬಂದು ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ತೋರಿಸಿದರು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮ ನಾನಿನ್ನೂ ಮರೆತಿಲ್ಲ! ಈಗಲೂ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋದರು. ನಾನೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕುದುರೆ ಸವಾರಿಗೆ ತಯಾರಾದರು. ನನ್ನೂ ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿದರು-ನಾನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ ಸರಿ-ಮತ್ತೆಕೆಲವರು ಹತ್ತಿದರು. ಕುದುರೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಭರ್ತಿಯಾದಮೇಲೆ ಇನ್ನೇನು-"ರೈಟ್" ಕೊಡಬೇಕು-ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆ ಊರಿನ ದಫೇದಾರ್ರು ಬಂದರು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಕಾನ್ಸ್ಟೇಬಲರೂ, ಬೇರೆ ಇಬ್ಬರು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೂ ಇದ್ದರು. ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆಯ ರೋಪು!-ಅವರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆ ಕುದುರೆಯಾತ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಇಳಿಸಿ ದಫೇದಾರ್ರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ. ಅವರು ಠೀವಿಯಿಂದ ಒಂದುಬಾರಿ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಡಿ-"ಡ್ಯಾಮಿಟ್! ಹತ್ತೀ ಎಲ್ಲಾ-ಸವಾರಿಮಾಡೋಣ! ಒಂದು ಪಂದ್ಯ!-ಯಾರು ಮೊದಲು ಇಳೀತಾರೋ ಅವರು ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಟಿಕೆಟ್ ದುಡ್ಡುಕೊಡಬೇಕು"-ಅಂದರು.

ನನಗೆ ಇದು ಬಹಳ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಹತ್ತಿದೆವು. ನಮ್ಮ ನಮ್ಮ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದೆವು. ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡೋಕೆ ಹಂದಿ ಕೋಡಿನ ಜನರೆಲ್ಲಾ ನೆರೆದಿದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಬಗ್ಯೆ ಅವರವರಲ್ಲೇ ಪಂದ್ಯ ಶುರುವಾಗಿದೆ.

ನೂರಕ್ಕೆ ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತು ಜನ ದಫೇದಾರ್‍ರಿಗೆ ಮತ ಬೀರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಬೆಲೆ ರೂಪಾಯಿಗೆ-ರೂಪಾಯಿ ಎರಡಾಣೆ ಅಂದರೆ ನಾನು ತಾನು ಅಂತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ, ಚಂದೀನ, ರಾಜನ್ನ ಕೇಳೋರೇ ಗತಿಯಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್ನ ಸೈಜು ನೋಡಿ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬ-"ಒಂದಕ್ಕೆ-ಮುವತ್ತು!" ಅಂದ. ನನ್ನದಂತೂ "ಒಂದಕ್ಕೆ-ನೂರು ಕೊಟ್ಟರೂ" ಯಾರೂ ಕೇಳುವವರಿಲ್ಲ! ಆಗಲಿ-ತೋರಿಸ್ತೇನೆ-ಅಂತ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ-ನನ್ನ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದೆ ಎಲ್ಲರ ಜಯಘೋಷದೊಡನೆ, ಮಾಲೀಕ ನಮ್ಮ ಕೈಬಿಟ್ಟ. ನಾವು ಏನೇ ಆಗಲೀಂತ ಕುದುರೇನ ಬಲವಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ಬಾಯಿ, ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಉಸಿರುಬಿಡ್ತಾ ತಿರುಗಿದೆವು. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ನಮ್ಮಸುತ್ತ ತಿರುಗಿತ್ತಿದೆ! ಬರುಬರುತ್ತ ವೇಗ ಜಾಸ್ತಿಯಾಯ್ತು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಕುದುರೆ ವೇಗ, ನಿಮಿಷಕ್ಕೆ ನೂರೈವತ್ತುಮೈಲಿ ಇರಬೇಕು, ಆದರೆ ನನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದ ಕುದುರೆ ಏನು ಕಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲ! ಮುಂದಿದ್ದವನು ಮಾತ್ರ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ-ಅಂದರೆ ಅವನ ಧೋತ್ರ ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಡಿಯದಿದ್ದಾಗ. ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನ ಧೋತ್ರವೂ ನನ್ನ ಹಿಂದಿದ್ದವನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು! ಕುದುರೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕಾರಣ ನನಗೆ ಯಾವುದೂ ನೋಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಾ ನನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದವನ ಬೆನ್ನು! ಆ ಬೆನ್ನು ಇಳಿಯುವ ತನಕ ನಾ ಇಳಿಯುವಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಬೆನ್ನು ಯಾವದು ಅಂತ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯದು. ಬಹುಶಃ ಆ ದಫೇದಾರ್‍ರ ಜೊತೇಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನದಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಎಷ್ಟು ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿದೆವು ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ಕಡೇಪಕ್ಷ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಸುತ್ತು ಸುತ್ತಿರಬಹುದು. ನನ್ನ ತಲೆ ನನ್ನ ಶರೀರದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ, ಕುದುರೆ ಮೇಲೆ ಶರೀರಮಾತ್ರ ಬಲವಾಗಿ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಓಡುವಾಗ ನನ್ನತಲೆ ಹಿಂದುಳಿದು ಮೂರುನಾಲ್ಕು ಸುತ್ತಿಗೊಂದೊಂದುಬಾರಿ, ತಲೆಗೂ ಶರೀರಕ್ಕೂ ತಗುಲುತ್ತಿತ್ತು! ಕಡೆಗೆ ಮಾಲೀಕನ ಖುಷಿಮೇಲೆ ಕುದುರೆಗಳು ನಿಂತವು. ನಾನೂ ನನ್ನ ಮುಂದಿದ್ದ ಬೆನ್ನೂ ಇಳಿದೆವು. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಯಾರೋ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ತಕ್ಷಣ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಂದುಕಡೆ ಮಲಗಿಸಿದರು. ನನಗೆ ಆಕಾಶದಿಂದ ನೇತಾಡುತ್ತ ಇದ್ದೇನೆಯೇ ಅನ್ನುವಹಾಗೆ-ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲಾ ನನ್ನಸುತ್ತ ಕುಣಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಇನ್ನೊಂದುಕಾಲು ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅದೂ ನಿಧಾನಕ್ಕೆ ಬಂದು-ರಾಜ ಚಂದಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದ್ದದ್ದು ಕಂಡುಬಂತು. ಅವರಗಿನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಜ್ಞಾನ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ.

ನನ್ನ ನಾಲಿಗೆ ಹಲ್ಲುಗಳ ಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬಂದನಂತರ ಕುದುರೆಯಾತ ನನ್ನು ಕೇಳಿದೆ—

"ಏನ್ರೀ-ಯಾರ್‍ರೀ ಮೊದಲು ಇಳಿದಿದ್ದು?" ಅಂತ.

"ನೀವೇ ಸ್ವಾಮೀ" ಅಂದ.

"?!.... ಹ್ಯಾಗ್ರೀ!?" ಅಂದೆ.

"ಹೌದು ಸ್ವಾಮೀ–ನೀವೇ ಮೊದಲು ಇಳಿದಿದ್ದು. ನೀವಾದಮೇಲೆ-ಈ–ದಫೇದಾರ್ರ ಭಾವ ಇಳಿದರು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲಾ ಹಾಗಾಗೇ ಕುದುರೆ ಮೇಲಿಂದ ಉರುಳಿದ್ದರು" ಅಂದ.

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾಲಿಗೆ ಪುನಹ ಮಾಯವಾಯ್ತು.

"ಹಾಗಾದರೆ ದಫೇದಾರ್ರೆಲ್ರೀ?" ಅಂತ ಕೇಳಿದ–ದಫೇದಾರ್ರ ಭಾವ.

"ಅವರೇ?–ಅವರೇ ಮೊದಲು ಉರುಳಿದ್ದು. ಆಸ್ಪತ್ರೇಗೆ ಸಾಗಿಸಿದೆವು–ಈಗ ಜ್ಞಾನಬಂದಿರಬೇಕು" ಅಂದ–ಮಾಲೀಕ.

"ಅರ್ರೀ!" ಅಂತ ಓಡಿದ–ದಫೇದಾರ್ರಭಾವ.

ಆ ಕುದುರೇ ಸಾಹುಕಾರ, ನನ್ನನ್ನು ಘಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದ. ಅವನ ನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಾನೇ ಮೊದಲು ಇಳಿದೆ ಅಂತ ವಾದಿಸಿದ. ರಾಜ ಚಂದಿ ಇಬ್ಬರೂ ಅದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿದರು. ಒಟ್ಟು–ಮೂರೂ ಮುಕ್ಕಾಲು ರೂಪಾಯಿಗಳು ತೆತ್ತು, ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಅಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಶಾಮರಾಯರ ಮನೆಸೇರಿದೆ.

"ಕೇಫ"

---

೪. ಅರಿತವಗೆ ಅರವತ್ತು, ಮರೆತವಗೆ ಮೂವತ್ತು,
ಮತ್ತೈದ ಗ್ರೇಸಿತ್ತು, ಅವನನೂ ಪಾಸೆಂದು
ಸಾರಿ ಹೊರನೂಕುವರು, ಸರ್ವಜ್ಞ.

೫. ಎಂದು ಬಂದಾನೆಂದು ಸಂದೇಹ ಪಡಬೇಡ
ಅಂದವಳು ಬರೆದ ಕಾಗದಕೆ, ಆ ಗಂಡ
ಅಂದೆ ಬಂದಾನು, ಸರ್ವಜ್ಞ.

೬. ಕ್ಲಬ್ಬಿನಲಿ ಕೊಬ್ಬದಿರು, ಉಬ್ಬಿ ಟೇಲ್ ಬಿಚ್ಚದಿರು,
ರುಬ್ಬದಿರು, ಗ್ರೇನೆದುರುರಬ್ಬದಿರು ...ಇವು ನಾಲ್ಕು
ಗಬ್ಬು ಜನರಾ ರೀತಿ, ಸರ್ವಜ್ಞ.

ದಫೇದಾರ್ ದೇರಣ್ಣೋರು

"ಪೋಲೀಸಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರು"

"ಹದವಾಗಿ ಕಡ್ಲೆ ಹಿಟ್ಟು ಕಲಸಿ ತುಂಬಾ ಗೋಡಂಬಿ–ಕೊತ್ತುಂಬ್ರಿ ಸೊಪ್ಪು–ಕರಬೇವು ಮಸಾಲೆ ನಾಲ್ಕು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಾಗೇ ಹಾಕಿ ಈರುಳ್ಳಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಸಿ ಬಿಸಿಗಿಟ್ಟು ಕೊಳ್ಳಿ–ಆಯ್ತೇ–ಬಾಂಡ್ಲೀಲಿ ಹಸನ್ ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪದ ಜೊತೆ ಧಾರಾಪುರದ ತುಪ್ಪಾನೂ ಸೇರ್ಸಿ ಕಾಯೋಕಿಡಿ. ಗುಂಡಗೆ ಅಷ್ಟಷ್ಟೇ ಹಾಕಿ ಕರಿದು ಕೈಪಾತ್ರೆಗೆ ತೆಕ್ಕೊಳ್ಳಿ–ತೀರ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಇರಬಾರದು. ಬಾಯಿ ಕಡಿಯೋ ಹದಕ್ಕೆ ಪ್ಲೇಟಿನ ತುಂಬಾ ಕರಿದ ಪಕೋಡ ಸೇರಿಸಿ ಯಜಮಾನರ ಮುಂದಿಡಿ...." ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು, ಎಂದು ಸೊರಕ್ ಎಂದು ಮೂಗೆಳೆದು ಕೊಂಡಳು ಮೀನಾಕ್ಷಿ. ನಾನು ಮೂಕನಂತೆ ಎಲೆಅಡಿಕೆ ತಟ್ಟೆ ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದೆ. ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಬಾಯಿಂದ ಶ್ರೀಮತಿ ದಫೆದಾರಿಣಿಯವರು ಹೇಳಿದ ಸಮಾಚಾರ ಕೇಳಬೇಕೂಂದರೆ ಬಹುಹಿತ. ಸುಂದರವಾಗಿರುವ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೇಳಿದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಾದರೂ, ನೀನು ಸುಂದರವಾಗಿ ಕಾಣುವಳಲ್ಲಾ ಎನ್ನುವ ಆಸೆಯೇ ನನ್ನ ಕಿವಿಯನ್ನು ಹೀಚಿಸಿತ್ತು.

ಈ ರಸ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ನಾನು ಏನುಮಾಡಲೂ ತಯಾರು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ "ಎಲ್ಲಿ ಅಡಿಕೆ ಕೊಡಿ" ಎಂದು ಅವಳು ಅಂಗೈ ಮುಂದೆಮಾಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಕಟ್ಟಿದ ಅಡಿಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೆನೆ?....

"ಹೂಂ ಆಮೇಲೆ...." ಎಂದು ಎಲೆಗೆ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದೆ.

"ರೀ ಇಲ್ಲಿ ಕೊಡ್ರಿ–ಆಪಾಟಿ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದರೆ ನನ್ನ ಬಾಯಿಯ ಗತಿಏನು ..." ಎಂದಳು ಮೀನಾಕ್ಷಿ.

"ಇಲ್ಕಣೆ ಹೇಳೆ ಮುಂದೆ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಹೇಳಿದ ಸಮಾಚಾರಾಂದ್ರೆ ಏನೇನೋ ಮಾತಾಡ್ತಾಳೆ–ಕೈಗೆ ಅಷ್ಟು ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದೀನಿ ಅಷ್ಟೆ–ಅದಷ್ಟನ್ನೂ ಎಲೆಗೆ ಬಳಿತೀನೇನೆ...." ಎನ್ನುತ್ತಾ ಒಂದು ಚಿಗುರೆಲೆ ಮಡಿಸಿ ಅವಳ ಬೆಂಡೆಕಾಯಿಯಂಥ ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿತ್ತೆ. ಅದನ್ನು ಮೆದ್ದ ಅವಳ ತುಟಿ ಕೆಂಪಾಯಿತು ಗಲ್ಲ ಉಬ್ಬಿತು ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಕಥೆ ಕೇಳಿದರೆ ಇನ್ನೂ ಸೊಗಸಲ್ಲವೆ?

"ಮಯೂರಾಬಣ್ಣದ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟಿದ್ದರು–ಹಸಿರು ರವಕೆ ಗಾಜಿನ ಕೆಂಪುಬಳೆ ಎರಡು ಕೈಯ್ಯಲ್ಲೂ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಮಧ್ಯೆ ಬೈತಲೆ ದೊಡ್ಡ ತುರುಬು ಅದರ ಸುತ್ತಾ ದುಂಡುಮಲ್ಲಿಗೆ ಮೊಗ್ಗಿನ ದಂಡೆ — ನಸು ಅರಿಶಿನ ಗಲ್ಲ ಹವಳದಕುಡಿ ತುಟಿ ಅಚ್ಚುಗಟ್ಟಾಗಿ ಚಾಪೆ ಮೇಲೆ ಕೂತು ಮಾತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರನ್ನ ನೋಡಿವರೆ ದೃಷ್ಟಿ ಬರುವಹಾಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ರೂಪು ನನಗಿಲ್ಲವಲ್ಲಾ ಎಂದು ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಬರುತ್ತೆ ಒಂದೊಂದುಸಲ. ನಿಜವಾಗಲೂ ದಫೆದಾರ್ರು ಪುಣ್ಯ ಮಾಡಿದ್ದರು ಅಂಥ ಹೆಂಡ್ತಿ ಸಿಗಬೇಕಾದರೆ. ಎಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದೆಲೆ ಮಡಿಸಿಕೊಡಿ...."

—ಎಂದು ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಅಂದಾಗ ಸಾವಂತ್ರಿಯ ಸೌಂದರ್ಯ ಸ್ವಾದನೆಮಾಡಿದ ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ರೂಪು ಕಂಡೆ – ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕ ಮಾವಿನಕಾಯಿಯಂತೆ ಸುಣ್ಣ ಬಳಿದು ಎಲೆ ಮಡಿಸಿ ಕೊಟ್ಟೆ. ಅವನ್ನು ಮೆಲ್ಲುತ್ತಾ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು —

ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ಕೇವಲ ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗ — ಅವರಿದ್ದದ್ದು ಬಾಗೂರಂತೆ— ಆ ಊರಿಗಿದ್ದವನೇ ಒಬ್ಬ ಪೋಲೀಸು. ದಫೆದಾರ್ರು—ಸಬ್ ಇನ್ಸ್ಪೆಕ್ಟ್ರು ಬರಬೇಕಾ ದರೆ ಹೊಸದುರ್ಗದಿಂದ ಬರಬೇಕು. ಕಾನಿಸ್ಟೇಬಲ್ ಕರಿಯಪ್ಪಾಂತ ಆ ಪೋಲೀಸು. ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಬಣ್ಣ. ಅವನ ದಿರಿಸು – ಠೀವಿ – ಊರವರ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಠಲಾಯಿಸುವ ಜಬರ್ ನೋಡಿದ ದೇರಣ್ಣೋರು ಪೋಲೀಸನೇ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಕನಸು ಕಂಡವರಂತೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣ — ಅಪರಾತ್ರೇಲಿ ಸೀಟಿ ಊದುತ್ತಾ ದರ್ಭಾರುಮಾಡಬಹು ದಲ್ಲಾ ಅನ್ನುವುದೇ ಆಗಿತ್ತಂತೆ. ಇಲ್ಲವ ಧೈರ್ಯ ಪೋಲೀಸಾದರೇನು ಪ್ರೈಮರಿ ಸ್ಕೂಲು ಮಾಸ್ತರಾದರೇನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬರಬೇಕು? ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಬಹು ಹಟವಾದಿ ಹುಡುಗಿಯಂತೆ. ಸಾವೇರಿ ರಾಗದಂತೆ ಶ್ರುತಿ ಹಿಡಿದು ವಂಯ್ ಎಂದು ಹಾಡತೊಡಗಿದರೆ ಅವರಮ್ಮ ಏನು ಉಪಾಯಮಾಡಿದರೂ ಜಗ್ಗದೆ ಕಡೆಗೆ "ಪೋಲೀ ಸಿಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಡ್ತೀನಿ" ಅಂದಾಗ ಸುಮ್ಮನಾಗುವರಂತೆ".

– ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮಾತು ನಿಲ್ಲಿಸಿದಳು. ಹಾಳಾದೋಳು ಸದಾ ಹೀಗೆ. ಸ್ವಾರಸ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳ್ತಿದ್ದಹಾಗೇ ಮಧ್ಯೆ ಯಾವುದೋ ವಿಷಯ ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿಟ್ಕೊಂಡು ಹೀಗೆ ಅವಳು ನನ್ನ ಸತಾಯಿಸುವುದು ಸರ್ವಸಾಧಾರಣವಾದ ವಿಚಾರ. ಬೇಸರದಿಂದ ಕೊರಳವೆ ಮೇಲೆ ಕೈ ಆಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆಗಲೇ ನನಗೆ ನೆನಪಾದದ್ದು ಅವಳ ಕತ್ತಿನ ಕಾಫಿಬೀಜದ ಸರ ತಂದುಕೊಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ ಮಾರ್ವಾಡಿ ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲೇ ಇತ್ತು.

"ಗೊತ್ತಾಯ್ತು ಕಣೆ - ಆ ಮಂಗಳೂರು ಅಕ್ಕಸಾಲಿ ಕಾಫಿಬೀಜದ ಸರಾನ ಮೂರೆಳೆ ಚೈನ್‌ಸರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆಫೀಸಿಂದ ಬರ್ತಾ ನೋಡ್ಕೊಂಡೆ ಬಂದೆ. ಮುಂದಿನ ತಿಂಗಳು ಸಂಬಳದ ಹೊತ್ತಿಗೆ ತಕ್ಕೊಂಡು ಬರ್ತಿನಿ, ಇಲ್ದೆ ಇದ್ರೆ ಅದೇ ಕಾಫಿಬೀಜದ ಸರ ಖಂಡಿತ ವಾಪಸ್ಸು ಇಸ್ಕೊಂಡು ಬಂದುಬಿಡ್ತೀನಿ....ಆಮೇಲೆ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಇನ್ನೇನು ಹೇಳಿದರು?...."

"ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರೇ ಕೇಳಿದ್ದು 'ಇದೇನು ಮೀನಾಕ್ಷಮ್ಮ ಬರೀಕತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೀರಿ' ಅಂತ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಎರಡೆಳೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಕೊರಳಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಚನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತೇಂತ"

"ಹೌದು ಕಣೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರೋರು ಏನು ಹಾಕ್ಕೊಂಡ್ರೂ ಚೆನ್ನ — ಇನ್ನು ನೀನು ಮಣ ಬಂಗಾರ ಹೇರಿಕೊಂಡರೂ ಮೂಗೇನೂ ಸೀಳವಾಗೊಲ್ಲ ಎಲ್ಲಿಂದ ಎಲ್ಲಿಗೇ ಬಂದೆ — ಆಮೇಲೆ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಮುಂದೇನು ಹೇಳಿದರು ತಮ್ಮ ಬಾಲ್ಯದ ವಿಚಾರ"

"ಬರೀ ಅವರ ವಿಚಾರ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟು ಕೇಳ್ತೀರೇ ಹೊರ್ತು — ದಫೇದಾರ್ರು ಅವರಿಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿಸಿಕೊಟ್ಟಿರೋ ಮೂಗುಬೊಟ್ಟು ಒಂದು ಸರ, ಒಂದು ಬೊಂಬುಬಳೆ ಒಂದೂ ಕೇಳಬೇಡಿ. ನಿಜವಾಗಲೂ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ಎಂತಹ ಪುಣ್ಯವಂತೆ ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳೋ ಗಂಡ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ".

"ಈಗ ನೀನು ನಾನು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳೋದು ಅಷ್ಟ್ರಲ್ಲೇ ಇದೆ — ಈಗ ನಾಚಿಕೆ ಇಲ್ದೆ ನಾನೇ ನಿನಗೆ ಎಲೆ ಅಡಿಕೆ ಮಡಿಸಿಕೊಡಲಿಲ್ವೇನ"

"ನಾವಿಬ್ಬರೇ ತಾನೆ ಇರೋದು ಇಲ್ಲಿ ಈಗ — ಯಾರು ಮಡಿಸಿಕೊಟ್ರೇನು ಬಿಡಿ...."

"ಅದು ನಿಜ, ಅಂತಃಪುರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧಾಂಗಿಗೆ ಅಡ್ಡಬಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ — ಆದರೆ ಅವಳು ಮಾತ್ರ ಹೀಗಾಯ್ತೂಂತ ನೆರೆಹೊರ್ಕೆಜೊತೆ ಬಾಯಿ ಬಿಡದಿದ್ದರೆ ಸರಿ. ಆಮೇಲೆ ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಮತಿ ದಫೇದಾರಿಣಿ ಕಥೇನ...."

"....ಕೇಳಿ. ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಚಿಕ್ಕವರಿದ್ದಾಗಿನಿಂದ ಅವರಮ್ಮ ಹೆದರಿಸಿದಂತೆ ಪೋಲೀಸರನ್ನು ಕಂಡರೆ ನರಭಕ್ಷಕರೆಂದೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ನಗರ ರಕ್ಷಕರು ಎಂಬ ಭಾವನೆಯೇ ಬರಲಿಲ್ಲ ಅವರಿಗೆ. ಕರಿಯಪ್ಪ ಅಷ್ಟು ದೂರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಹಾಗೇ ಓಡಿ ಮನೆ ಸೇರುವರಂತೆ. ಒಂದುಸಾರಿ ಮಕರ ಸಂಕ್ರಾಂತಿ ದಿನ ಅವರಮ್ಮ ಮೊಗ್ಗಿನಜಡೆ ಹೆಣೆದು ಕಿವಿಗೆ ಸರಪಳಿ – ಎರಡೆಳೆ ಸರ ಹಾಕಿ ಊರೆಲ್ಲಾ ತಿರುಗಿಸಿದರಂತೆ. ಸಂಜೆ ಕೊಂಚ ದೂರದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾನಿಸ್ಟಬಿಲ್ಲು ಕರಿಯ ಬಂದು ಸಾವಂತ್ರಿನ ಅಡ್ಡಹಾಕಿ ಕತ್ತಲ್ಲಿನ ಎರಡೆಳೆಸರ ಲಪಟಾಯಿಸಿಬಿಟ್ಟ. ಕೋಮಲ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ನೀಲಾಂಬರಿಯಲ್ಲಿ ಲಬ್ಬೋ ಲಬ್ಬೋ ಹೇಳಿದರಂತೆ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರು ಆಗ ಅವರಿಗೆ ಕೇವಲ ಹತ್ತೊ ಹನ್ನೊಂದೊ ವಯಸ್ಸಂತೆ. ಚಂಗನೆ ಹದಿನಾರು ಹದಿನೇಳು ವರ್ಷದ ಹೈದ ಹಾರಿ ಬಂದು ಆ ಯಮಘಾತಕನನ್ನು ಅಡ್ಡಹಾಕಿ ದೊಡ್ಡ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಲಬೋ ಲಬೋ ನುಡಿಸಿ ಹೊರಳಾಡಿದಾಗ ಆಜೀಚಿನ ಮಂದಿ ಬಂದು ಕನಿಸ್ಟನ ಕೈಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರಂತೆ.

"ನಿನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಬಿತ್ತು"

"ಪೋಲೀಸ್ನೋನಾಗಿ ಕಳ್ಳರನ್ನ ಹಿಡ್ಯೋದು ಬಿಟ್ಟು ನೀನೇ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡ್ತಿಯ ಅಯೋಗ್ಯ"

"ಮುಖ ಏನ್ನೊಡ್ತಿರೋ ತದಕಿರೊ"

"ಮುದುಗರೋ ಮಂಡೆಮೇಲೆ"

"ಪೋಲೀಸ್ ಯೂನಿಫಾರಂ ಮೇಲಿದ್ದಾಗ ಅವನಮೇಲೆ ಕೈಮಾಡಬಾರದು"

"ನಿಮ್ಮ ಮಾತು ಕೇಳಿ — ಆ ಯೂನಿಫಾರಂನಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡಬಹುದೇನ್ರೀ...."

—ಥೆಪ್—ಫಟ್ ಧಾಂ — ಧೂಂ ಅಯ್ಯೋ ಕುಯ್ಯೋ ಮರ್ರ್ರೋ. ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನೋರ ಸರ, ಅವರ ಕಾಲುಮೇಲೆ ಇಟ್ಟು ಆ ಪುಟ್ಟ ಕಾಲಿಂದಲೇ ಆ ದೊಡ್ಡ ಅಯೋಗ್ಯ ಕಾನಿಸ್ಟೆಬಲ್ ಕರಿಯನಿಗೆ ಒದೆಸಿದರಂತೆ ಸೇರಿದ ಜನ ಆ ಚಟುವಟಿಕೆಯ ಹಾರಿಬಂದ ಹೈದ ಯಾರು ಬಲ್ಲಿರಾ! ಶ್ರೀ ದೇರಣ್ಣನವರು. ಬೊಗಸೆಗಣ್ಣಿನ ಪುಟ್ಟ ಚಲುವೆಯನ್ನ ಅಂದು ಉಳಿಸಿದ ಅವರನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲೇ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟರಂತೆ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ.

ಪೋಲೀಸನನ್ನೇ ಕಾಲಿಗೆ ಬೀಳಿಸಿಕೊಂಡ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮ ದಿನ ಕಳೆದಂತೆ ಪ್ರೈಯ್ಯಮಾಟ ಮೋಹಕವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ದೊಡ್ಡವರಾದಂತೆ — ತಾಯಿಯ ಜೆದರಿಕೆ 'ಪೋಲೀಸಿಗೆ ಕೊಡ್ತಿನಿ' ಅನ್ನುವುದು ಮರ್ತ್ಹೋಯ್ತಂತೆ".

— ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆಕಳಿಸಿದಳು ಅರ್ಧಾಂಗಿ. ನಾನು ಅರ್ಧಾಂಗ ಎಲಾ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆಕಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳಲ್ಲಾ ಎಂದು ಪೇಚಿಗೆ ಸಿಕ್ಕೆ. ಅವಳು ಆಕಳಿಸಿದರೆ ಆಯಿತು ಕುಂಭಕರ್ಣನ ತಂಗಿಯೆ.

"ಆಮೇಲೆ ...ಆಮೇಲೆ ..."

"ಆಮೇಲೇನು ಗೀಮಾಲೆ... ನೀವು ಬರೀ ಹೂಗಟ್ತಾಯಿರಿ "

"ಹೇಳೆ ಆಮೇಲೆ — ನೀನು ಹೇಳ್ತಿದ್ದರೆ ನಾನು ಹೂಗುಟ್ಟಬೇಡವೆ?"

"ಕಾಫಿಬೀಜದಸರ ಮರಿಸಿ ಬೇರೆ ನಮೂನಿಯಾದ್ದು ನಾಳೆ ತಂದರೇ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಮಾತಾಡೊದು ಇಲ್ದಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲ"

"ಮುಂದಿನ ಫಸ್ಟ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಖಂಡಿತ ಮಾಡಿಸ್ತಿನೇ...."

"ನಿಜವಾಗ್ಲೂ"

"ನಿನ್ನ ಕರಿಮಣಿ ಸರದಾಣೆ....ಸುಳ್ಳಲ್ಲ"

"ಕೇಳಿ — ಕೆಲವು ತಿಂಗಳನಂತರ ಶಾನುಭೋಗರು ಗೊತ್ತಾದ ಹುಡುಗನನ್ನು ತಂದು ನಿಲ್ಸಿ 'ನೋಡಮ್ಮ ಸಾವಂತ್ರೀ ಹುಡುಗ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದನೇ' ಎಂದಾಗ ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಿದಾಗ ದಫೆದಾರ್ರ ದಿರಿಸಿನ ಭವ್ಯಮೂರ್ತಿ ದೇವಣ್ಣ ಪ್ರಭು ಪ್ರಫುಲ್ಲನಾಗಿ ಚಿಗುರುಮೀಸೆ ಹೊತ್ತು ನಸುನಾಚಿ ನಿಂತಿದ್ದರಂತೆ. ಮುಖದಲ್ಲಿ ಚಲುವಾದ ಕೋಳಿಕುಕ್ಕನ ಕಳೆಯಿತ್ತಂತೆ. ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನ ತಾಯಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಹದವಾದ ಪಕೋಡದ ರಾಶಿ ಇತ್ತಂತೆ ಮುಂದಿದ್ದ ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ. ಅವರನ್ನು ಕಂಡ ಮರುಕ್ಷಣವೇ ಭಸ್ಮೀಭೂತವಾಯ್ತಂತೆ ಆ ಪಕೋಡದ ರಾಶಿ — ಅವರಮ್ಮ ಹೇಳಿದರಂತೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗರಿಗೆ—

"ಹುಡುಗಿ ಇದ್ದಾಗ್ನಿಂದ ಪೋಲೀಸಿಗೆ ಕೊಡ್ತೀನೀಂತ ಹೆದರಿಸ್ತಿದ್ದಿ— ಪೋಲೀಸಿಗೇ ಕೊಟ್ಟಹಾಗಾಯ್ತಲ್ಲ" ಎಂದು. ಆಮೇಲೆ ತಿಳೀತಂತೆ ಸಾವಂತ್ರಮ್ಮನವರಿಗೆ.... ಕೈಹಿಡಿದ ಧೀರ ದೇವಣ್ಣನವರು ತಮಗೂ ಹೆದರುವ ಸಾಧುಗಳೆಂದು...."

—ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೀನಾಕ್ಷಿ ಮುಸುಗು ಹಾಕಿಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯನ್ನೇ ಮೆಲುಕುತ್ತಾ ದೀಪ ಆರಿಸಿ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡೆ.

—ದಾಶರಥಿ ದೀಕ್ಷಿತ್.

ಪರಿಚಾರಕ:—"ಅಮೆರಿಕಾ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಲೋ, ಮುಂಡ್ಯದ ತುಪ್ಪ ಹಾಕಲೋ?"

"ಏನ ಕೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ"

ರಾಜೀವಪುರದ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ....ಯವರು ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಸಚಿವರಾದಾಗ, ನಮ್ಮ ರಹ್ಮಾನನಿಗೆ ಖುಷಿಯೋ ಖುಷಿ. ಅವನೇ ಅವರನ್ನು ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಜಟ್ಕಾವನ್ನು 'ಟೇಷನ್'ತನಕ ಹೊಡೆದು ನಡೆಸಿದ ಸಾರಥಿ ಅವನ ಜಟ್ಕಾದ ಇಕ್ಕೆಡೆಯಲ್ಲೂ ಇನ್ನೂ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ...ಯವರಿಗೇ ಓಟುಕೊಡಿ ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪತ್ರಿಕೆ ಅಲಂಕರಿಸಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಲಾವಣಿಕಟ್ಟಿ ರಹ್ಮಾನನು ಹಾಡುತ್ತಾನೆ, ಕುದುರೆಯ ಗೊರಸಿನ ತಾಳಕ್ಕೆ, ಈ ಪ್ರಕರಣದಿಂದಲೇ ಅವ ರಾಜೀವಪುರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಶ್ರೀ ...ಯವರ ಜಟಕಾಸಾರಥಿ, ಅವರು ಹೋದೆಡೆಗಳೆಲ್ಲಾ ಇವನಿಗೆ ಗೊತ್ತು! ಯಾವ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಎಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು, ಅಷ್ಟೂ ಗೊತ್ತು ಇವಗೆ ಎಂದೇ ಜನರ ನಂಬಿಕೆ.

* * *

ಅದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಸಾಹಿತ್ಯ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೊನ್ನೆ ನಾನೊಂದು ಕತೆ ಬರೆದೆ. ಮೋಸಪತ್ರಿಕೆಯ ವರ್ಷಾಬ್ದೀಕ ಸಂಚಿಕೆಯೊಂದು ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನನ್ನ ಐದು ರೂಪಾಯಿಗೆ ಮೋಸವನ್ನು ಮಾಡಿತು. ಕತೆ ಇಷ್ಟೇ! ಹಳೇಕತೆ-ಹೊಸ ದಿರಿಸು-ಹಬ್ಬದದಿನ. ಹಳೇಗಂಡ ಆದರೆ ಹೊಸದುಂಡಿ-ಅಂತೆಯೇ!!

ಸಾವಂತ್ರಿ!— [ನಮ್ಮ ದೀಕ್ಷಿತರ ಸಾವಂತ್ರಿಯಲ್ಲ! ಪಕೋಡಾ ಪ್ರಿಯನ ಅರ್ಧಾಂಗಿಯಲ್ಲ!]-ಸತ್ಯವಾನನ ತಮ್ಮ ದ್ಯುಮಾನನನ್ನು ಮದುವೆಯಾದ ಸಾವಂತ್ರಿ!! ಯಥಾಪ್ರಕಾರ ಮದುವೆ ಗಂಡನ ಅವಿವಾಹ ಮರಣ ಕಾರಣ ಹೆಂಡತಿ ಯಮನನ್ನು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿದದ್ದು, ಅವಳ ಸತ್ವಶಕ್ತಿಗೆ ಹೆದರಿ ಯಮ ಮೂರು ವರ ಕೊಟ್ಟಿದದು. ಎಲ್ಲಾ ಅದೇ-ಸೇಮ್-ಸೇಮೇ! ಕೈಲಾಸಂ ಹೇಳಬಹುದಾದಂತೆ—ಆದರೆ ಮೂರನೆಯ, ವರ ನಮ್ಮ ಸಬ್ಜೆಕ್ಟ್-ಪರೀಕ್ಷಾನಸ್ತು-ಪ್ರಸ್ತುತವಸ್ತು.

ಆಕೆ ಮೂರನೆಯ ವರ ಕೇಳಿದಳು "ನನಗೆ ಎಂಟುಜತೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ" ಎಂದು— ಹಿಟ್ಲರ ಮುಸ್ಸಲಿನಿ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು—

ಯಮ:—ತಥಾಸ್ತು!-ನಂತರ-ಮತ್ತೇಕೆ ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಬರುವೆ?

ಆಕೆ: —ನನ್ನ ಪತಿ ನಿನ್ನಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ನನಗೆ ಮಕ್ಕಳು?

ಯಮ:—"ಪತಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮಕ್ಕಳು ಅಸಾಧ್ಯವೇ? ನಿನಗೆ ಎಂಟುಜತೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುವಂತೆ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಮುಂದೆ ರಾಜ್ಯವಾಳುವರು".

ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಸಾವಂತ್ರಿ ನಗುನಗುತ ಹಿಂತಿರುಗಿದಳು. ಅವಳ ಜೋಡಿ ಮಕ್ಕಳು ಅವಳಿ ಜವಳಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸಯಾಂನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸಿದರು.

ಈ ಕಥೆ ಬರೆದೆ. ಅಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಗತಿಶೀಲಸಾಹಿತಿ. ಕಂಡ ಕಂಡವರೆಲ್ಲಾ ಮುಖ ತಿರುಗಿಸಿ ನಟಿಗೆ ಮುರಿಯುತ್ತಾರೆ, ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ. ಕೊಳಕು ಬಟ್ಟೆ, ಕೆದರಿದ ಕ್ರಾಪು, ಸೀರಿಸಿಂದತಗದ ದಾಹ, ಹೋಟಲ ಮುಹಡಿಯ ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಪೂತನಿಯ ಪುತ್ರಿಯರ ಮುನ್ನಡೆ "ಅದು ಯಾವಾಗ ಹೀಗಾಯಿತು? ಇಬ್ಬರಿಗೂ, ಒಬ್ಬರಿಗೂ ತಿಳಿಯದಲ್ಲ!" ಎಂಬ ರೀತಿಯ ಮನೋಭಾವಗಳು, ಕಾಮ ಕಲಾವಿದರು, ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಇವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ತಂದು, ಕೀಳು ಸುಮ ಬಾಣಾಂತನವನ್ನ ಬಯಲಿಗೆಳೆದು ಚಿತ್ರಭಿತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭೀಭತ್ಸ್ಯಲಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ತೆಗಳುವವರೂ ಉಂಟು.

'ಓರೆಯಾದ ಸೀರೆ' ಓದಿರುವಿರಾ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಓದಿ, ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಓಕರಿಕೆ ಯಿಂದ ತುಂಬಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನ ಒದಗುತ್ತದೆ- ಪೂರ್ವಪುಣ್ಯ ಇದ್ದರೆ!

ನಮ್ಮೂರಿನಲ್ಲಿ ರಹ್ಮಾನನು ಯಾವರೀತಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದನೋ ಅದೇರೀತಿ ನಾನೂ ಕೂಡ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ಈಗ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಸಾಹಿತಿಯಾಗೇ ಬಿಟ್ಟಿದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೇ ಇದರ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ—

ಅಶ್ಲೀಲವು ಸಾಹಿತ್ಯಕಲೆಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯ ಅತ್ಯವಶ್ಯಕ ಎಂದು ಮಾಂ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ ಎಂದರೆ ಕನ್ನಡಿಗರು ಮೂಗುಮುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗ ಸರ್ವಜ್ಞನ ಮಾತನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. "ಹಾದರದ ಕತೆಯನ್ನು, ಸೋದರರ ವಧೆಯನ್ನು, ಆದರಿಸಿ ಪುಣ್ಯಕತೆಯೆಂದು ಕೇಳುವರು ಮಾದಿಗರು" ಎಂದ ಸರ್ವಜ್ಞ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಾವು ಪುಣ್ಯಕತೆಯೆಂದು ಕೇಳುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಪ್ರಗತಿಶೀಲ ಕಾವ್ಯವೆಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತೇವೆ ಅಷ್ಟೆ! ಸರ್ವಜ್ಞ ನಮ್ಮ ಗರುಡಿಯವನೇ!

"ಈ ಅಶ್ಲೀಲ ಕಾದಂಬರಿಗಳಿಂದ ಜನರೋಸಿದ್ದಾರೆ". ಎಂದು ಪತ್ರಿಕೆಗಳು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಭಜನೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಜನ ರೋಸಿದ್ದಾರೆ. ಜನರು ಎಂದರೆ ಏನು? ಹಾಗೆ ಒರೆನವನ ಎಂದರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ಅಂದಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿ ಕಟು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡುವವರೇ ನಮ್ಮ ಮೊದಲಗಿರಾಕಿಗಳು.

ನಮ್ಮ ಪುರಾತನ ಕವಿಗಳು ಈ ವಿಟವಿಮರ್ಶಾಕಾರರ ಖಾಸಾ ತಮ್ಮಂದಿರು. ನಾವೆಲ್ಲಾ ಮಲತಾಯಿ ಮಕ್ಕಳು. ಎನ್ನುವ ರೀತಿ ಒರೆಯುತ್ತಾರೆ ಆಡುತ್ತಾರೆ.

ನಮ್ಮ ಪಂಪನಕಾವ್ಯವನ್ನು ಪೀಪಿಸಿದರೆ ಅರ್ಥಾತ್ ಇಣಿಕಿನೋಡಿದರೆ ಆಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನನ ಸುಭದ್ರೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರೇಮಸಂತಪ್ತನಾದ ರಾತ್ರಿ, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕಾವಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದನಂತೆ. ನಮ್ಮ ಹೀರೋಗಳೇನೂ ಅವನನ್ನು

ಡಿಗ್ರೇಡೆಡ್ ಅಲ್ಲ. ಅವರು ಓಡಾಡುವುದೂ ಕನ್ಸರ್ವೆನ್ಸಿ ಹಾದಿಗಳಲ್ಲೇ! ಕೆಸರಿನ ಕಮಲಗಳನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ, ಹೊಸಲು ದಾಟದ ಹೆಣ್ಣನ್ನೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೇರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ದೈವಾಂಶ ಸಂಭೂತನನ್ನು ಹೊಲಸಿಗೆಳೆವ ಪಾಪ ಹಸುಗವಿ, ನಾವು ಪೋಲಿಗಳು ನ್ಯಾಯವೇ?

ವ್ಯಾಸರು ಹರಿಣಗಳ ಕಾಮಕೇಳಿಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾವುಗಳು ತಪ್ರೀತಿ ನಾಯಿಯಾಟ ಬರೆವರೆ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧ—ನ್ಯಾಯವೇ?

ಸೆನ್ಸಾರ್ ಬೋರ್ಡಿನವರ ನೀತಿಗೂ, ಈ ವಿಮರ್ಶಕರ ರೀತಿಗೂ ಬಹಳ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ ನಾಯಕನು ನಾಯಕಿಯನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಅವಳ ಗಿಮುಟು ತಲೆಗೂದಲಿಗೆ ತನ್ನ ಸೊಟ್ಟ ಮುಸಡಿಯನ್ನು ಗುರ್ಟಿಟ್ಟಿ ಉಜ್ಜಿದರೂ ಅದು ಅಶ್ಲೀಲವಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹವುಂಟು, ಆದರೆ ಅವನು ಅರ್ಧಕ್ಷಣ ಅವಳ ಅಧರಗಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದರೆ ಅದು ಅಶ್ಲೀಲ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಯೋಗ್ಯ-ನ್ಯಾಯವೇ?

ಮಲ್ಲಿಕಾಸ್ಮಿತರುಚಿರೆ, ಪಲ್ಲವಾಧರೆ, ಲಾವಣ್ಯಸಾಗರ ಜನಿತಲಕ್ಷ್ಮಿ ಜಗಮಂ ಮಾಡಿದ ಪದ್ಮಜಂ, ಕಾಳಾಹಿವೇಣಿ, ಕಲಕೀರವಾಣಿ, ಎಂದು ಒಡಪಾಯ ಹೆಣ್ಣೊಂದನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಕವಿಗಳು ಹೊಗಳಿದರೆ, ಅದು "ಶೃಂಗಾರ ರಸಮೇ ರಸಂ" ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸನಾರ್ಹ.

ಆದರೆ ಬೀಬಿ ಮೊಂಡುತನದಿಂದ ನಿಂತಳು. "ಅರೇ ಮೇರಿಪ್ಯಾರಿ" ಎಂದು ಕಾಲನ್ನೆತ್ತಿ ನೋಡಲೆತ್ನಿಸಿದ. ಅವನು ಅಂದರೆ ಅಶ್ಲೀಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಜಟ್ಕಾ ಕುದುರೆ ಗೊರಸಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲು ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಅದು ಮೊಂಡುತನದಿಂದ ನಿಂತಾಗ, ಸಾಬಿ ಆ ಕಲ್ಲನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ತೆಗೆದ ಅನ್ನುವ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ ವಿಮರ್ಶಕರು.

ಕಾಳಿದಾಸ, ಭವಭೂತಿ, ಶೃಂಗಾರ, ಕರುಣ, ಇತ್ಯಾದಿ ಸುಲಭರಸಗಳ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದ ಕೀರ್ತಿಗಳಿಸಿದರು. ಆದರೆ ನನ್ನಂತಹವರು ಭೀಭತ್ಸರಸ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಯಿಂದಲೇ ಅಮರರಾಗುತ್ತಾರೆ. "ಕೇವಲ ಭೀಭತ್ಸರಸಂ" ಅನ್ನು ನೂರಾರು ಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಸುಲಭ ಬೆಲೆಗೆ, ತ್ರಿವರ್ಣ ಚಿತ್ರದೊಂದಿಗೆ ಹೊರಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಏನಕೇನ ಪ್ರಕಾರೇಣ ರಹ್ಮಾನನಂತೆ ನಾನೂ ನಮ್ಮೂರಿನವರ ಬಾಯಿಗೆ ಬಿದ್ದೇ ಬಿಟ್ಟವೇನೆ—ಕೈಲಾಸಂ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಸಹ್ಯ ಪುರುಷೋಭವ ಆಗೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ

(ಅ. ರಾ. ಸೇ.)
(ಅಡಾಪ್ಟೆಡ್)

ಕೊರವಂಜಿ

ಕೊರವಂಜಿಯು ತಿಳಿನಗೆಯ ಸಚಿತ್ರ ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆ. ತಿಳಿಹಾಸ್ಯದ ಲೇಖನಗಳು, ಹರಟೆಗಳು, ಅಣಕವಾಡುಗಳು, ನಗೆ ಹಾಡುಗಳು ಇವುಗಳಿಗೆ ಸರ್ವದಾ ಸುಸ್ವಾಗತವುಂಟು. ಆದರೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಬರೆದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಎಡೆಯಿಲ್ಲ.

ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುವವರು ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡರೆ ಬಹಳ ಒಳಿತು. ಸುಲಭವಾಗಿ ಓದುವಂತೆ ತಿಳಿಬರಹದಲ್ಲಿ ಬರೆದರೆ, ಅಚ್ಚಾದಾಗ ತಪ್ಪು ನೆಪ್ಪುಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುವು. ಒಪ್ಪಿದ ಲೇಖನಗಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರ ಉಂಟು.

ಸಂಪಾದಕೀಯ ಪತ್ರವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಕರಲ್ಲೂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕರಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಬೇಕು.

ಬಳೇಪೇಟೆ, ಬೆಂಗಳೂರು ೨

ವಾರ್ಷಿಕ ಚಂದಾ ಅಂಚೆ ಮೂಲಕ ರೂ. ೩—೦—೦

ಬಿಡಿ ಪ್ರತಿ ಕೇವಲ ಆಣೆ ೦—೪—೦

ಚಂದಾದಾರರು ವಿಳಾಸ ಬದಲಾವಣೆಯಾದಲ್ಲಿ, ಕೂಡಲೆ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಿದರೆ ಬಹಳ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದಂತಾಗುವುದು.

ಅತಿಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ!

ಮಹಾತ್ಮಾರವರ—

ಗಂಧರ್ವ ಕನ್ಯೆ (ಕನ್ನಡ)

ರಾಜಾಸುಲೋಚನಾ ಹರಿಣಿ- ರೇವತಿ ಮುಂತಾದವರು

ಬೆಂಗಳೂರು:

ಶಾರದ — ಸೆಂಟ್ರಲ್

ಮೈಸೂರು: **ರಾಜಕಮಲ್**

ಹಾಸನ: **ನ್ಯೂ ಇಂಪೀರಿಯಲ್**

ತುಮಕೂರು: **ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣಾ**

ಅರಸೀಕೆರೆ: **ರತ್ನಾ**

ದಾವಣಗೆರೆ: **ಶಾಂತಿ ಪಿಕ್ಚರ್ ಹೌಸ್**

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ: **ಶಂಕರ್**

ಮಂಗಳೂರು. **ಬಾಲಾಜಿ**

ಶಿವಮೊಗ್ಗ: **ವಿನಾಯಕ**

ಚಿಕ್ಕಮಗಳೂರು **ಜ್ಯೋತಿ ಸೆಂಟ್ರಲ್**

ನಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಆಕರ್ಷಣೆ:

ಮಹಾತ್ಮಾರವರ "ಆಷಾಢಭೂತಿ" (ಕನ್ನಡ)

ಹಾಸ್ಯಮಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಿತ್ರ.

★

A PRAKASH RELEASE

REG No. M. 4718 KORAVANJI, MARCH 1955

Printed by B. S. Iyengar, Bangalore City
Publisher—B. N. Gupta. Editor—M. Sivaram.